

igieed

1940

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Mašič) v Ljubljani, Pražakova 8. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Pražakova 8. Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 4034. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. — Za tiskarno odgovarja A. Trontelj C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nena-ročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Pražakova, 8.

VSEBINA I. ŠTEVILKE: Za božič in novo leto (Dr. F. Ks. Lukman). — Nocoj poromam (A. Salmič). — Na sv. večer (F. Golob). — Obisk v Betlehemu (I. Š.). — Dve kroni (Seemann-Lebar). — Svetonočna prošnja (M. Žnidaršič). — Zimsko veselje (M. Toff-Hibšer). — Peter (E. Deisinger). — Koledar (F. Z.). — Resolucije KKK. — Oj, jaslice! (A. Salmič). — Rojstvo (F. Zupančič). — Izobraženo dekletko (Gerely-Mastnak). — Spomini iz življenja (V. Razlag). — Nad tihim mestom (M. Stepanova). — Kaj je novega (I. Š.). — Deklica na tuje gre... Iz domačih grobov. — V naših domovih. — Za pridne roke.

ŽENA SPREOBRAČA MOŽA PIJANCA

Znan je pregovor, da se pijanec spreobrne, kadar se v jamo zvrne. Vendar je dobra in skrbna žena upala, da bo svojega pijači vdanega moža pripravila na pravo pot in ga odvadila pijančevati. Kaj si je izmislila? Na dnu kozarca je nalepila sliko vruga, misleč, da se bo mož ustrašil peklenška vselej, kadar bo pogledal v kozarec. Toda bridko se je varala. Mož se ni dal preplašiti. Žena ga je vprašala, zakaj se vendar ne spreobrne, saj bi ga strah pred zlobcem moral poboljšati. Mož je smeje odvrnil: »Vruga ne privoščim niti kapljice vina. Zato pijem s še večjo slastjo kot poprej.«

Skrbna žena je dala nato zbrisati vruga in naslikati na dnu kozarca prav lepega angela varuha. Upala je, da bo moža misel na dobrega angela poboljšala. Toda tudi ta prelepa namera se ubogi ženi ni posrečila. Ko se je razjezila nad nepoboljšljivim pijancem, jo je ta potolažil takole: »Ne jezi se, ženka! Angel na dnu kozarca je tako lep, da ga moram večkrat na dan pogledati!«

Druga žena, mlada Barbika, je pa imela večjo srečo. Poročila je lepega Tončka, ki je rad ob nedeljah popival in ponočeval. Prijateljice so jo s svarile, naj ne jemlje pijanca. A Barbika se ni dala pregovoriti ter jim je odgovorila: »Mlada žena bo že ukro-

tila moža, da ne bo pohajal med vinske bratce.«

Res je bil Tonček nekaj mesecev po poroki prav priden, držal se je doma, delal in se skrbno ogibal napačnih potov. Kar na mah je pa začel izostajati od doma in se znova bratiti s pijančki in ponočnjaki. Barbika je moža pregovarjala zlepa, a vsaka beseda je bila kot bob ob steno. Prijateljice so se ji smejale in se norčevale tako, da je bilo Barbiki prav tesno in neprijetno pri srcu, a vendar ni izgubila upanja.

Ko neko noč ni bilo Tončka prav dolgo domov, si je izmislila prav učinkovito zdravilo: Ko jo je primahedral s pijanim pevskim glasom pred vrata po polnoči, mu ni odprla. V sobi, kjer je gorela običajno luč, dokler ni priklovratil, je bilo temno. Trkal je na okno. Nobenega odziva ni bilo, trkal na vrata in robantil. Zopet nič! Dobrih 10 minut je tolkel, moledoval, naposled vzdihoval in z lepimi priimki začel prositi Barbiko, naj odpre. Tedaj se je končno žena oglašila:

»Kaj pa je? Kdo je zunaj?«

»Pridi, odpri, Barbika!«

»Ne, ne! Mož ni doma! Kako naj odprem, če ni moža doma!«

»Saj sem jaz, Tonček, Tvoj mož!«

»Ne, ne, to lahko vsak reče. Ne verjamem.«

Figured

LETO XVIII.

LJUBLJANA, 1. JANUARJA

ŠTEV. 1.

Prelat dr. F. Ks. Lukman:

Za božič in novo leto

Zvonovi pozvanjajo prvi adventni nedelji. Advent pomeni: pričakovanje, hrepenenje, obrnjenost vase, zavest moralne slabosti in grešnosti, skrušenost, pa tudi upanje in zaupanje ter rast v božjo luč in božjo moč.

Ob nobenem času nista bila občutek onemoglosti in zavest splošne pokvarjenosti bolj razširjena in močnejša kakor takrat, ko je krščanstvo stopilo na svet. Tako nam pravi zgodovina. Plaho pričakovanje, dvomeče upanje, oprezno popraševanje pri judih in poganih: Mesija, veliki narodni junak in osvoboditelj, voditelj vseh Abrahamovih sinov in ustanovitelj mogočne vsejudovske države, kdaj bo prišel, odkod in kako? Se je li res že pričela poslednja srečna svetovna doba, napovedana od kumejske Sibile? Li res prihaja nov svet, nov družabni in gospodarski red? Ta in podobna vprašanja, pričakovanja in ugibanja so vznemirjala srca, silila na jezike.

V tak, v svojo onemoglost zamotani in nekaj odrešilnega pričakujoči svet je takrat posvetila nebeška svetloba božične noči, je zaklical angelski glas oznanilo o odrešenju, je zapela angelska pesem slavo Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji. V tak, od socialnih nasprotij, gospodarskih bojev in dolgih državljanskih vojsk razklani in obubožani svet je šla blagovest o nebeškem Očetu, o njegovem Sinu, ki se je učlovečil in za grešni svet daroval; v ta svet, poln krivic, je šla terjatev pravičnosti in največja zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega. Ta blagovest je bila Duh in življenje. Zato je ustvarila novega človeka, obudila nov rod, kakor so se v drugem stoletju kristjani sredi starega poganskega sveta s ponosom imenovali.

Ni še bilo dobe v človeški zgodovini, ko bi bil svet, samemu sebi prepuščen, tako jasno kakor danes dokazal, da se s svojo modrostjo ne more

izkopati iz brezna revščine, v katero se je sam zakopal. S svojim favstovstvom in prometejstvom, s svojo tehniko in filozofijo, s svojimi socialnimi in ekonomskimi teorijami si je človek spletel mrežo, iz katere se ne more izmotati. Kolikor bolj otepa okoli sebe, da bi se osvobodil, toliko bolj zagteguje zadrge, ki ga duše. Bo torej konec vsega ponosnega napredka splošno razdejanje, ka-li?

Ko se je božja Beseda učlovečila in prišla na svet, je svet ni spoznal. »V svojo lastnino je prišla in njeni je niso sprejeli. Vsem pa, kateri so jo sprejeli, je dala pravico, da postanejo otroci božji, njim, ki vanjo verujejo.« Majhno je bilo spočetka število onih, kateri so božjo Besedo sprejeli. Majhni in preprosti ljudje so bili to, ki bi jim nihče ne bil prisodil, da bodo svet preoblikovali. Pa so ga, ker niso zaupali na svojo modrost in moč, marveč so se navzeli božje modrosti in moči in bili kršчени z ognjem in božjim Duhom.

Slovenske žene in dekleta! Vaše prednice so skozi stoletja v slovenskih kočah in hišah čuvale globoko vernost in s tem varovale vse naše narodne svetinje. Vaša najlepša, najvažnejša pa tudi težavna dolžnost je, da se nalogi, ki so jo Vaše prednice skozi stoletja tako častno vršile, ne izneverite. Zavedajte se, da zmeraj pogosteje trkajo na vrata slovenskih hiš tuji duhovi, in stojte na straži! Polni obljub so za prihodnost, toda silno pozabljivi glede sedanjosti in bližnje preteklosti, kajti niti besedice ne povedo, kaj so že drugje storili in kaj delajo sedaj na Poljskem in Finskem. Ustanavljajo pač nebesa brez Boga, pa tudi brez — blaženih.

Nov in pravičen socialni in gospodarski red ter mir med narodi bodo ustvarili samo ljudje, ki bo v njih srcih božja evangeljska beseda meso postala in v njih prebivala ter vodila njihovo mišljenje in delovanje.

A. Salmič:

Nocoj poromam . . .

Nocoj pa poromam jaz na betlehemske poljane.
Pa v mesto ne pojdem iskat bogatinov sobane!
Pastirce poiščem, ko bodo ob ognju se grel.
Poprosim srčno jih, da s sabo še mene bi vzeli,
ko pojdejo Detece božje iskat.
Ko najdemo Ga, se bom čisto do jasic prerila,
da duša se bode mi božje Ljubezni napila.
Pa Dete poprosim še za izgubljenega brata,
ki daleč za morjem v temi mu blodi stopinja.

Daj, zvezdo prižgi mu v duši, ki mrak jo zagrinja!
Vsaj drobčkano lučko božično prižgi, daj mu sreče,
ko trdo življenje iz viharjev v viharje ga meče!
Da najde iz noči obupa in boli pred hlevčeka vrata.
O, Jezušček mili, daj, reci, o vrni mi brata!

Na sveti večer

Polagoma se je polegel hrup na ulici. Ljudje so se porazgubili po hišah. Sv. večer je, kdo bi postajal zunaj. Nocoj je najprijetneje doma, pa najsibo dom skromen in reven, ali pa bogat in razkošen.

Mraz je bilo, da je rezalo do kosti. Na jasnem nebu je sijalo tisoče zvezdic in luna

»Práv, da ne boš vse leto zaspan«, je odgovorila žena in si dala opraviti pri jaslicah, ki jih je postavljala v kotu za mizo. Oko ji je žarelo v skrivnem ognju, ko je razpostavljala bele ovčke in pastirce, ki so vodili črede k votlini ob stoletnem hrastu, kjer se je zgodilo čudo vseh čudes.

je žarko osvetljevala spečo zemljo. Zdelo se je, da se je nebo zemlji za čudo približalo, kot bi jo hotelo objeti in pobožati in zemlja je to čutila, ter je molčala v svetem molku spoštovanja, hrepenenja in pričakovanja.

»Nocoj se ne vležem, preden ne pridem od polnočnice«, je dejal Andrej in segel po knjigi.

Medtem pa je mož čital in vedno mrkejši in resnejši je postajal njegov obraz. Žena tega ni opazila. Tu in tam je prestala z delom in s paznim očesom motrila svoje delo. Tudi na moža se je ozrla. »Še čita«, se ji je utrnilo v mislih, a brž je nadaljevala z delom, da je zamorila neprijetni občutek, ki ji je vstal v srcu. V votlini, obloženi z umetnim kamenjem, je prižgala drobno rde-

čo lučko, da je sv. Družina prečudno žarela in sta bila videti še voliček in osliček nekam slovesna.

Dolgo je opazovala svoje delo in toplo ji je bilo pri srcu. Ozrla se je na moža, ki je še zmerom bral. Hotela mu je povedati, kako srečna je nocoj, a ni mogla izgovoriti, ko ga je videla resnega sklanjati se nad knjigo. Vzdihnila je in božje Dete poprosila zanj, ki ga je ljubila, ki pa je bil tako — čuden.

Ozrla se je na smrečico in prižgala lučice. Zagorele so plave, rdeče, bele, zelene in skrivnostno ožarjale zlato peno, ki se je v bogatih valovih vsipala z vrha drevesa. Za korak je odstopila. »Dovršeno«. Še je pogledala, če morda česa ne manjka. Toda vse je bilo v redu.

Mož je še vedno bral. Stopila je k njemu in se ga rahlo dotaknila. Ni se ozrl.

»Andrej!« Droben in proseč je bil njen glas. »Andrej, poglej, ali ni lepo?«

Odložil je knjigo, pogledal drevesce in jaslice, a ni izgovoril pohvalne besede.

»Kaj ti ne prija? Popravila bom.« Tesna skrb ji je vstala v duši.

Tedaj šele je odgovoril: »Lepo je. O, saj je dobro. Čemu neki bi popravljala!« Tako mrzle so bile njegove besede, da so jo zabojele. Toda ni imela časa, da bi odgovorila. V zibki je zajokalo dete. Šla je k njemu.

Ko je prišla nazaj, je spet bral. Še mrkejši je bil kot prej. Zaskrbelo jo je: »Kaj mu je? Kaj čita, da je ozlovoljen? In ravno nocoj, na sv. večer!«

»Andrej!« Komaj slišno je izgovorila njegovo ime. Pogledal jo je, resen in tih.

»Kaj bi, žena?«

Stopila je k njemu. »Tako si čuden. Povej mi, kaj te teži? Glej, Andrej, sv. večer je nocoj. Pravkar se je Dete rodilo. — « Premolknila je. »... In nama se je tudi rodil sin. Ali mar ne bi bilo prav, da svojega otroka in sebe priporočiva varstvu sv. Družine?« Globoko v oči mu je gledala, kot da mu hoče odvzeti skrito misel.

Počasi je odgovoril in umaknil pogled. »Prav bi bilo, prav.« Zagledal se je v jaslice in zadržal vzdih, ki se mu je hotel iz-

viti iz prs. Vnovič je dejal: »Da, bilo bi prav.«

»Žalosten si in nekaj te skrbi. Daj, odloži skrb vsaj za nocoj. Vsaj nocoj bodi vesel, Andrej! Prosilo je v njenem glasu. »Glej, kako je otrok mirno zaspal,« je pokazala na spečega sinčka.

Pogledal je otroka in nasmešek mu je obkrožil usta.

»Naj te Bog blagoslovi, sin moj, in otrok božji naj te varuje.« Pokrižal je speče dete na čelo, na ustne, na prsi. V oči mu je hotelo navreti. Ozrl se je na jaslice, kjer je sv. Družina žarela v skrivnostnem soju. Mahoma ga je zapustila moreča skrb in dvom v duši je utihnil. Tiha radost mu je napolnila prsi.

»Žena...« Hotel je povedati nekaj toplega in prisrčnega, toda ni mogel. Okrenil se je, iskal s pogledom in vprašal: »Pa kje je Heda?«

Heda je bila njegova sestra. Mlada še, niti še ni končala študij, a že ji je mrzla roka smrti vrtala svoje znake na lica.

»V sobi. Slabo ji je.«

»Naj pride sem!«

Heda je prišla. Velika, vitka, črne oči so vročično žarele, blede ustne so trepetale in na licih so cvetele rože smrti.

»Heda, poglej, kako lepo...«

Dekle se je nagnilo nad zibko. Otrok se je smehljaj. Ona pa se je vzravnila, pogledala jaslice, brata in njegovo ženo in počasi dejala: »Andrej in Marta, srečna bo-dita!...«

Oči so se ji orosile. Okrenila se je, da ne bi pokazala solz. V grlu jo je dušilo, srce je nemirno utripalo in težak kašelj jo je posilil. »O, naj se zgodi, naj se zgodi — karkoli...« Krčevito je stisnila pesti, kot da zbira vse svoje moči. Čutila je, da je slaba, kot še nikoli. »Naj se zgodi!« Vztrepetala je pred mislijo, da utegne priti ponjo smrtni angel, kajti dobro je vedela, da zdrava ne bo nikdar več. Z naporom zadnjih moči je pomislila: »Dete božje, fiat, fiat — Tua voluntas!« — Andrej in Marta sta priskočila, da ji pomagata v tej zadnji, najtežji uri.

Vesel božič in srečno novo leto želita vsem naročnicam in naročnikom, sotrudnicam in sotrudnikom, bralkam in bralcem ter prijateljicam in prijateljem Vigredi

uredništvo in uprava.

Obisk v Betlehemu

Ko roža, ki je cvet odkrila
skrivnostno luč v nebo odseva
in angelov šumijo krila
med zvoke blaženega speva.

Prestopa čas si ozke meje,
ljubezen božja gre prek zemlje,
s toploto mrzla srca greje
v naročje revne Milost jemlje.

Prešli smo strma mučna pota,
da našli smo Te v revni štali.
Teži nas žalost in samota,
ozri po nas se Jezus mali.

Marija, daj, da nas obišče,
kako ga bomo vsi veselil!
Posedli z nami ob ognjišče,
igrali z njim se, pesmi peli.

Boš videl naše skromne kraje, —
tako so čudovito lepi, —
ponosnih smrek visoke mlaje
in mesec ko na polja sveti.

Zaslišal radostne glasove
zvonov pred Tvoje svete dneve.
Razdelil svoje blagoslove
za naša srca in poseve.

Pregnal vse misli nam boječe,
pomagal nam ob času setve
in z nami pel zahvalo mreče,
ko pride doba naše žetve.

Zdaj spet gremo, glej, dom nas vabi;
tam bomo Tvoj obisk čakali.
Nikar nam prošnje ne pozabi,
pa kmalu pridi, Jezus mali!

Marg. Seemann-A. Lebar:

DVE KRONI

(Nadaljevanje.)

Komaj je Ria zvršila delo v ateljeju, se je odpeljala s tramvajem v nasprotni konec mesta; prehodila je znane ulice in nepotrpežljivo gledala, kje bo pač zagledala znano postavo. Danes pa ni ves zasanjan, kakor je bil zadnjič. Nepotrpežljivo koraka pred visoko hišo, kakor da jo nestrpno pričakuje.

Ria se smehlja; tako je prav! Takega hoče imeti in pričakovati jo mora! Hrepeneti mora za njo! Bolj poredko se bo shajala z njim, da bo bolj zaželen!

Zdaj jo je zagledal.

»Lepe pozdrave iz Delnic!« mu zakliče že od daleč.

Prva svetloba po treh dolgih dneh se je pokazala na resnem obrazu in ga obsijala z mehkim odsevom.

Kako lepo se to sliši! Čisto domače. Srce se je omehčalo pod temi domačimi besedami. Obraz mu je zažarel, kakor otroku.

O, kako lep! Kako tudi dober! Če bi me le maral!

Zopet se je zbudil strah v srcu. Pa istočasno tudi sklep: Ne bom ga pustila. Držala ga bom — za vsako ceno!

Počasi sta hodila pod drevjem v prvem zelenju. Njeno srce bije samo srečo; njene oči sipljejo samo blaženost. Sto in sto drobnih dogodkov pripoveduje; on pa čaka le na eno, na tisto eno — edino. —

Končno se Ria dotakne tudi tega.

»In gospodično Klemenovo sem obiskala. Njen obraz je tako čuden, čisto drugačen kakor pri drugih — pa je lepa kljub vsemu. Mislim, da je to zato, ker je tako dobra.«

»In kaj je rekla — ali nimate kakega naročila zame?« Čisto tiho je vprašal, kakor bi se bal, da se lepi sen ne razprši.

Ria je slišala, da se mu glas trese; ujela je tudi čuden njegov pogled. Poln je bil bolečine, hrepenenja in zadržane ljubezni. Toda ljubezen razteza mostove med srci, hodi po teh mostovih in ne ve, da pod njenimi loki drugo srce gori v veliki ljubezni.

Vse je videla v tem pogledu: njegovo ljubezen, njegovo bridkost — in tudi to vidi, da hodi ob njem kakor tujka.

Zato pa ne more izpregovoriti dobre besede: Pojdi domov, Lenica te pričakuje. —

Pa je nanovo zaplamtela: Ne! Ne, ne izpusti ga! Ne! Ne!

»Kaj je rekla Lenica, gospodična Ria?« Zdaj jo je pogledal; zamrazilo ga je ob tem plamenu.

Zdaj pa le s toplo besedo na dan, ki že čaka na jeziku! Krčevito jo požira, pokašljeuje, da je ni treba izreči. Zdaj mora lagati! Saj gre — zanj!

V zadregi in zaradi tega, ker ga hoče obdržati zase, si izmišlja celo pravljico: »Gospodična Lenica vas lepo pozdravlja — in jo veseli, da ste tu v mestu in da — imate toliko zaposlitve. Dobro se ji godi — zadovoljna je in —«

»Nič drugega?«

»Da, poleg ročnega dela si je oskrbela tudi še drugo zaposlitev: zbira vaške otroke pri sebi, se igra z njimi ob popoldnevih. Ljudje pravijo, da je zelo dobre volje.«

Vprašujoče ga je pogledala od strani; ali je že dovolj, ali naj še kaj dodene?

»In sama, ali ni sama ničesar naročila?«

Še vedno se vsiljuje dobra topla beseda, toda srce kriči: ne!

»Mnogo sva govorili, pa si nisem vsako besedo zapomnila; da ni nesrečna, sem videla in je tudi sama rekla. Saj pa tudi nisem vedela, da bom morala delati izpit iz tega, kar sem doživela pri nji...«

Zasmeh ji je sedel ob ustnicah; pa je ta zasmeh njo samo boled.

Opazila je trdo ravno gubo med njegovimi očmi; nič več ni imel njegov obraz izraz mladeniča. Kakor bi se bila ločila ladja iz pristanišča, ji je bilo — in je odplula v nedogled; spoznala je, da nima nikakega vpliva nanj.

Njena ranjena ljubezen se je razbolela, kakor velika rana... Zakaj je ne pogleda s takim pogledom, kakor je prej sanjal o Kamnici? Zakaj je razdrl zaroko, če se še vedno trapi z mislimi nanjo, ki ga ne mara?

Kaj mar ona ni lepa, ravna, gibka in mlada? Kaj ima Lenica lepšega in boljšega od nje?

Njegove oči pa sanjajo v daljo...

Ria, Ria, niti najmanjše moči nimaš do njega in nad njim!

Nobene moči! Nov plamen se požene kvišku v njegovem srcu.

Pa vendar! Lenica ji mora pomagati! Kakor nekdo, ki umira od žeje, hrepeni po kapljici vode, se ji zdi naenkrat dr. Ničman. Te

kapljice mu ne bo odrekla. Polagoma, kapljico za kapljico mu bo pripovedovala o Lenici na vseh prihodnjih sestankih, da bo prihajal in še prihajal ter končno — morebiti — le enkrat prišel — tudi zaradi nje same. Tak načrt si je napravila in po tem se bo ravnala.

Ko mu je podala roko v slovo, je prosil: »Kdaj vas bom smel zopet videti?«

Tako, tako prav tako je hotela! Prosim jo mora! On pa si misli: Morebiti se bo v teku časa le spomnila na besedo, besedico, ki jo je naročila Lenica za mene. Vsaj slišati hoče kakršnokoli poročilo o njej, pa četudi iz ust te lahkoživke!

In res! Vsakič ima kako novico z doma; nekaj iz materinih pisem, še vse več pa iz lastne domišljije. O, kako se mora vselej truditi, da ga pridrži in priklene na te drobne, nepomembne novice! Samo, da mu more kaj omeniti z doma. Pa zanj so to v resnici samo kapljice; zato postaja truden tako zelo truden ob njej in njenem pripovedovanju. Nikake luči ni več v njenih besedah.

Sama opazi to in ji je hudo, ker spoznava vsakič bolj, da ga ne bo mogla obdržati. Toda: mora! Mora!

Če njene besede nimajo dovolj moči, pa naj obleka pomaga!

Toda še nima dovolj denarja. V materini škatlici je bilo komaj četrtno, sama si bo prihranila do konca meseca drugo četrtno; a kje naj dobi drugo polovico? — Blagajničarka ji mora pomagati, naj velja, kar hoče! Mora!

Dva dni nato nese tako zaželeno obleko domov in se z največjo skrbjo obleče za sestanek.

»Kakor vrag v ženski obleki!« si misli doktor, ko mu je podala roko, vsa drhteča je in vroča, pa kar dobro mu dene, ko zapiha hladna sapica, da zbrise nekaj nelepega...

Plašno in skrbeče ga opazuje. Ali je zmaga?

To pač ni zmaga, o kateri je sanjala! Izostal je učinek, ki ga je pričakovala!

»Tako ste čudni danes, gospod doktor!« je zajecjlala in skoro ji je glas odpovedal.

»Res, tako čudno je —« izpregovori on počasi.

Kakor bi se bilo v njej nekaj podrlo: Zastonj, zastonj!

Boj z materjo, ponižanje pred blagajničarko, zapeljevanje, uničevanje poštenja in strah, strah, kaj bo. Vse to se bori v njej in končno najhujše: Vse zaman, vse zaman!

Hitro sta se to pot poslovila. Mnogi, premmnogi se ozirajo za mlado lepoticco v imenitni obleki, on se ne ozre za njo.

Z zadnjimi močmi se še drži Ria pokonci in komaj dospe v svojo sobico. Brezbrižno vrže obleko, za katero je toliko prestala, čez stol, zajoka in se vrže čez posteljo in joka, joka . . .

Iz slepega srca raste bolna ljubezen, ki zasenči njeno življenje.

To noč ne pride do spanja. Na postelji sedi, leži, kleči, joka in drhti. Ob postelji pa stoji strah in jo gleda z velikimi očmi in sramota s trdo sklenjenimi rokami in vest, kakor sodnik kliče in kliče in sodi . . .

Prva noč po veliki krivdi! Brez usmiljenja ji kaže vso grdobo njenega početja, reže kakor zdravnik, da reši bolnika; na globoko in široko gredo zareze, da rešijo življenje . . . Vse stoji pred njo vso noč do belega dne . . .

»Čisto in neomadeževano je bilo očetovo ime; ti si napravila nanj prvi madež!«

»Pa ga hočem zopet očistiti!«

»Druge si zapeljala k nezvestobi, k nepoštenosti! Gorje tistim, ki pohujšujejo!«

»Res je, to sem storila — pa ne zase — zanj!« se brani srce.

»Ne želi svojega bližnjega blaga!« Kakor plaz se usiplje nanjo.

»Vrnila bom, saj je le izposojeno!«

»Za gospodarjevim hrbtom! Ali je to zvestoba? In, če ne boš mogla vrniti?«

»Bom vrnila, seveda bom! V štirinajstih dneh je vse urejeno!«

»Če bo pa gospodar prej pregledal blagajno?«

Mrzel pot jo oblije od strahu. Kaj pa potem —?

»Ne kradi!« kriči vest in se vzdigne v njej kot velikan.

Vsa trepetajo pred to obdolžitvijo. Krasti — pač to je storila!

Izogniti se je hotela temu udarcu — o kako plaho gledajo oči v temo!

Ko so silili v sobo jutranji mrakovi, je še ležala Ria vsa budna in splašena. Kakor krik na pomoč so njene velike oči sredi bledega obraza.

Nikoli več ne bo mogla obleči nove obleke; »Ukradena, ukradena!« kriči s stola na-

njo. Kakor veriga se ji zdi, ki jo uklepa — proč, proč z njo!

Pa že sliši polglasno šepetanje: »Sodišče, ječa . . .«

Nič več ne more biti doma. Proč, z doma! Prva je danes v delavnici, da le pride med ljudi in vsaj nekoliko pozabi grozote noči! Da vsaj nekoliko zaduši strahotne glasove v sebi! Potem pa nikoli več domov —!

Pa zopet iščejo vse misli njega, zaradi katerega se je vse to zgodilo. Nase bi ga pritegnila, prosila bi ga: Ne hodi proč, ostani! — Na kolenih bi ga prosila: »Pomagaj mi; nobenega izhoda ne vem iz te nesreče in iz strahu!«

Pa bi ga zopet rada spodila od sebe, z nogami bi ga suvala od sebe, razpraskala bi ga s svojimi rokami, ker njegova ljubezen velja neki drugi in ne njej, ker zametuje njeno srce, ki ga tako zelo ljubi!

Vsakega glasnega koraka se prestraši. Morebiti jo že prihaja kdo klicat: »Gospodar se je vrnil — gospodična Korbarjeva, hitro pridite — blagajničarka obupuje, ker se blagajna ne ujema — in vi —«

Vročica jo obliva, šklepeta z zobmi, vse barve jo spreletavajo.

Gospodar je vendar odsoten; v treh tednih se šele vrne; blagajničarki se nič ne bo zgodilo! — Vse to ve in vendar — in vendar —!

Pa morebiti se vrne prej? — Da bi vlak skočil s tira, s katerim se vozi!

Divje ji udarja srce; strah jo spremlja povsod. Ure in ure že blodi po drevoredih in parkih; dr. Ničmana ni od nikoder. Blazna bolečina jo spravlja v besnost. Naj bo kakorkoli, sama si bo pomagala, kakorkoli že!

Ali ji je sam vrag pogledal v karte?

Tretjo uro brezplodnega blodenja po parkih jo sreča Pavlič, poštar iz Delnic. Takoj jo spozna in zaplanti.

Skušnjavec jima je za petami, goni ju po tihih in samotnih cestah. V njenem srcu je skrit in razpihuje žerjavico, sveti s peklenko svetlobo v njen spomin, v katerem so še vedno shranjene poučne besede njene o vsem poučene prijateljice: »Glej, da je nekaj na tebi, kar ga ne bo izpustilo, — ne hodi mu naproti, sicer se bo sam oddaljil, — če postaja hladen, začni gledati za kom drugim!«

Nekaj je v njej, kar se ustavlja temu početju; toda slabotno je in zato tega vpliva

niti ne zazna. Slike vstajajo, hladne in čiste, kakor materine roke, odkrite in čiste, kakor očetove oči — toda plameni strasti so močnejši in zavijejo vse v žar strasti, ki se mu ni moč ustaviti.

Gnus jo strese, ko zasmrdi iz njega, kakor iz soda; groza jo spreleti, ko se sklanja nad njo, toda poželjivo vztraja: Tako in prav tako jo mora videti! Če pride zdajle, bo zagorel od ljubosumja, se bo zopet potrudil za mojo naklonjenost — o, če bi že skoro prišel!

Prav nič ne sliši, kaj ji prišepetava Pavlič, z očmi je že desetkrat premerila vse ceste, ki vodijo tu sem — preiskala vse tramvajске vozove — toda: ni ga, od nikoder ga ni!

In ni ga bilo ne danes v teh sramotnih urah in ne drugi dan, ko je s Pavličem sedela v kinu in je čutila njegove roke in njegove misli, ki so ji bile tako odvratne.

Strašni so ti dnevi; noči pa še strašnejše! V prividu je že stala pred sodiščem; stokrat je že slišala poniževalna imena: tatica, zapeljivka; že je sedela v ječi. Bila je že v mrtvašnici, kjer je ležala blagajničarka, mrtva, kot žrtev njenega početja.

»Morilka! Morilka!« je odmevalo od sten; mrzla roka je že segala po njej. Z pridušenim krikom se je zbudila.

— — —

Marija Žnidaršič:

SVETONOČNA PROŠNJA ...

Jezušček, glej, nocoj k Tebi grem,
tja preko širokih, zasneženih leh,
najmanjša, najbednejša izmed vseh,
in skritih kamric Ti vrata odprem.

Jezušček, daj, stopi skoz nje,
nemirnemu srcu vrni spet mir,
glej, saj nocoj je sveti večer,
in duše si vse pokoja žele.

Jezušček veš, hudo nam je vsem
v teh težkih, nemirnih in vzburkanih dneh,
težko je hoditi po ostrih poteh
nam omahljivim, slabotnim ljudem.

Jezušček, čuj, klic v sveti noči! —
Daj, da se zavemo grozne pregrehe,
saj brata že brat izganja spod strehe,
Iztegni roko in daj nam pomoči!

Dr. Ničman je odšel.

Videl jo je v novi obleki, s preplašenimi očmi — in se je odvrnil od nje.

Ne mara slišati Leničinega imena iz njenih ust. »Ne čez ta most, ti čista, ti lepa! Našla boš drugačno pot do mene, lepo pot, po kateri se tvoje čiste noge ne bodo omaževale.«

Na ovinku je srečal oba; naslonil se je v vozu nazaj, da ga njene poželjive oči niso našle.

Zdaj pa proč, proč odtod! Zopet v samoto! Proč od Lenice in proč od te tu-le! Toda to pot dalje, dalje kot doslej!

Vozi se mimo znanih krajev — pokima v pozdrav tem znanim krajem in se vozi dalje in dalje. Na zadnji postaji se ustavi vlak in tam izstopi. Hladno mu je zapihal v obraz planinski veter, kakor bi ga pobožale hladne roké. Kako dobro so storile te hladne roke po soparnih preteklih dneh!

Tu ni nikake neresnice, vse je čisto in resnično, brez hinavščine. Modro nebo, zeleni pašniki, temni gozdovi vsi, vsi pozdravljajo prišleca. Kako bogato je vse! Kako siromašen pa je on! Vse ena sama velika rana. O, kako to boli!

Na hribovskem kmečkem vozu se je odpeljal dalje. Stran od ljudi si je želel in zdaj bo dovolj sam. — Dve uri se že pomika voz iz klanca v klanec. Voznik ni posebno zgovoren in to je prav, ker želi biti sam in nemoten. V nekaterih strminah stopita oba z voza, da konj nima pretežko. Dobro dene tišina, le konjevi koraki odmevajo. Tu in tam trka žolna na drevo; od nekje se sliši pozvanjanje kravjih zvoncev; potoček z naglico brzi v dolino, kjer je iz dalje njegov tek kakor srebrn trak v soncu.

Na najhujšem klancu pomagata oba, da more konj speljati vkreber. Že se prikazuje prve hiše in bajte njegovega novega bivališča. Ljudje prestajajo z delom, otroci hite k poti, da vidijo, kdo prihaja. Ob poti stoji večje poslopje, šola. Potem gorska cerkva z visokim stolpom, ki sega nekako v oblake. To je torej torišče njegovega novega dela!

Košček zemlje je, kjer se vsakdo lahko zamisli v lepoto božjega stvarstva, v preprostost človeškega srca, v smisel božje besede v skromni hribovski cerkvi. Kamorkoli se ozreš, gorski vrhunci, okoli njih pa tišina. Tiho pozdravlja doktor stare znance izza svo-

jih dijaških let, ki jih je nekoč že vse obiskal.

Stara žena ga popelje v njegovo stanovanje. Glasno škripljejo lesene stopnice. Mala sobica, gladko pobeljena; ne more si misliti, da je mogoče tu notri prebivati, dokler ne vidi drugih, ki so vdlane v gorsko steno. Kaj bi rekli ti ljudje, če bi videli sobe naših mest, kaj, če one naših hotelov z vsem razkošjem? — In kaj bi dejali večni nezadovoljneži, ki jim ni nikjer dovolj udobno, če bi videli te sobice?!

To je razmišljal, ko je izpraznil kovček in še nahrbtnik na mizo, da porazdeli svoje skromno imetje v omaro in zastarel predalnik. Nekje v bližini je zajokal dojenček. Po škripajočih stopnicah se slišijo koraki nakovanih gojzarič in zazveni kozarec ob steklenico in zveni dalje kot drobno cvrčanje murnčka.

Brezupno — mračno. Kakor bi hotel kdo zagrebsti roke v grlo se ti zdi ta moreča samota.

Lastno hišo sem zažgal, dom sem zapustil, zakaj, zakaj?

Podpre si glavo z obema rokama in premišlja.

V Delnicah pa govori dekle ob tej uri: »Tudi njegovemu in mojemu srcu boš dal miru, Gospod!«

Njemu pa se zdi, kakor da čuti roko na svojem srcu, kakor bi zazvonil zvonček v njem in ga kliče: »Pridi! Pridi!«

Ko je odprl oči, ga je pozdravil šop gorskega cvetja. Pred napol slepim ogledalom stoje in se — smehljajo. Prej jih ni videl, zdaj pa vidi samo nje, »Človek,« pravijo, »čemu si razbijaš vrt, ker je notri kamenje? Glej nas! Skala nam je dala zemljo, v kateri smo zrastle, vihar nam je popeval — pa vendar cvetemo! Uči se od nas — bedasti človek!

Kakor da se taja v njem silna bol. Pogledal je močne cvetove, ki so si izsilili svoje bivanje, in jih gledal dolgo, dolgo. Nemi razgovor med rožami in njim je imel ta uspeh, da je iz žalostnih oči zasijalo nekaj svetlega in je ta sij objel vse štiri stene skromnega bivališča. Z globokim vzdihom se je oprostil silnih vezi. Srce je zopet odprto . . .

»Pokličiči, Lenica, še enkrat in — pridem!«

Zunaj zvonkljajo krave in vse se izliva v prelepo pesem miru. Zvonik drži svoj križ kvišku, kakor kazalec proti nebu.

»Miru, miru, Gospod!« moli Lenica doma.

Njegovo srce pozvanja: »Da, miru!«

Topla je ta beseda, čudovito mehka in obrača misli — domov.

(Dalje prihodnjič.)

Mira Toff — Hibšer:

Zimsko veselje

Dih zime sope v nas in že sneži narahlo, tiho kot bi spuščal Bog zaveso na zemljo . . . Čuj, krik otrok predre tišino, skozi vas beži — — Glej s kepami se obmetavajo, ko v razigranost vsi zaplavajo!

K počitku trudne jih pokliče noč. Mladina spi. O snegu sanja spet; a sever nam na okna vrže cvet tako čarobno bel, blesketajoč. Po šoli, hej, bo zopet vse veselo na griček s sankami v prostost hitelo!

In zopet se pričel bo direndaj:
po snegu se podila semintja
mladost bo vedra. - Ah, brezskrbni raj!
dokler sanj zlatih ne razje jim rja!
Za marsikoga bodo temni časi
prišli potem, ko se bridkost oglasi!

Nalagajte svoje prihranke v denarnih zavodih, ki v
Vigredi oglašajo!

Peter

Nedaleč od glavnega prometnega mestnega središča je skrita v zelenju tihega parka stala vila bogatega tovarnarja. Visoka kamenita pregraja z železnimi vrati je obdajala vilo. Tiho in samotno je snivala vila med temnimi smrekami malega gaja. Mračna otožnost je ležala na tej vili; smrt je namreč bogatemu tovarnarju ugrabila sinčka-edinca, desetletnega Petra.

Od bolesti in žalosti se je mladi tovarnarjevi ženi krčilo srce. Nič ni moglo utolažiti njene žalosti, katera se je vedno bolj stopnjevala. Življenje v vili je vsled tega postalo turobno; nihče se ni zasmel, nihče si ni upal spregovoriti glasno.

Mlada gospa je samevala. Na njenem obrazu se je začrtala žalost kakor temen pajčolan, tako da je vsak, ki je prišel v gospejino bližino, obzirno utihnil. Celo služabniki so se umikali gospe, tudi nje je bolela gospejina žalost. Čez njeno lice je dahnila blaznost, v njenih zmedenih očeh je gorelo gorje materinstva.

Najbolj mučni so bili zimski večeri v vili. Siva, težka žalost je visela nad vilo, siva, težka žalost se je vila tudi po stenah soban, kakor črno pregrinjalo se je razprostirala po hodnikih, tako da je samotna vila v takih dneh sličila žalni grobnici.

Gospejino trpljenje je bolelo tudi tovarnarja, ki je skušal storiti vse, da bi svojo soprogo zdramil iz te težke žalosti, v katero se je zakopala. Poklical je najboljše zdravnike, toda bol se je oprijela tudi njenega duhá in ga vklenila v temo. Zdravniška pomoč je bila zaman, gospa je blodila po vili in v parku bolna na srcu in duhu. Hodila je neprestano iz sobe v sobo, iz sobe v park in zopet v sobo ter klicala in iskala sinka Petra. Ni verjela, da je mrtev. Tedaj, ko je otrok ležal na mrtvaškem odru, je niso pustili zraven, ampak so jo z zvijačo odpravili k bližnjim sorodnikom v mesto. Ko so ji kasneje razodeli resnico o sinku, je niso mogli prepričati, da je deček mrtev; bila je uverjena, da so ji ga skrili izsiljevalni roparji kakor Lindberghovega sinčka. Težke solze so ji lile po obrazu in tožbe njenega srca so presunljivo odmevale po sobah in vrtu. Pod vsak grm je pogledala, ako je morda tam skrit njen sinek, nato je zopet

hitela v sobe in pregledovala prostore. To iskanje in klicanje Petra je trajalo vedno znova vsak dan.

Nekega dne je zopet tako iskajoč hitela iz sobe v park, ko je ozrla nad železnimi vrati vile svetlolaso glavico nekega dečka. Radoveden deček je splezal na vrata in kukal v park, z ročicami pa se je krepko oprijemal državej vrat. Uboga gospa je s krikom veselja razprostrla roke proti dečku, meneč, da je to njen pogrešani sinek. Služinčad, ki je gospe sledila, je naglo odpodila radovednega dečka od vrat. Krik, pritažen in rezek, da je rezal meso do srca, se je izvil gospe iz prsi in se razlegal po parku. Zaman so z vso zgovornostjo prepričevali služabniki gospo, da to ni njen sinek Peter, ampak neki tuj otrok.

Poslej se je gospa vdajala še večji tugi; jokajoč in tarnajoč je hodila po sobanah in parku ter trdila, da njen sinček hodi lačen in bešen po svetu, raztrgan, sam, zapuščen. Njene tožbe so se kakor ujeta ptica zaletavale v drevje parka in v stene soban.

Tovarnar je izdal strog nalog, da mora služinčad paziti, da se ne bo več kak deček pojavil ob vratih vile. Tudi je zaprosil vse deške šole svojega okraja, da prepovedo dečkom lezti preko ograje in vrat v park vile, da ne bi srečal pogled njegove nesrečne, bolne žene zopet kakega dečka, kar bi do dna razburkalo njeno bolno duševnost.

Ta prošnja tovarnarja je bila tem bolj upravičena, ker je bil v bližini vile Dečji dom. Visoka stavba s prostornim dvoriščem je bila vedno polna deškega vrišča in smeha. V lepih sončnih dneh so dečki na dvorišču igrali žogobrc ali pa se lovili. Pri žogobrcu so vedno nadeli nase platnene modre predpasnike, da se obleka ne bi umazala. Poleti so nosili sivo platneno obleko s kratkimi hlačami, pozimi pa sivo žametasto obleko, na nogah pa črne nogavice in čevlje gojzarice.

Dasi so se z učenjem, z igrami in športom kolikor toliko zamotili, vendar so včasih pogrešali tople materinske ljubezni, a med vsemi najbolj dečka Andrej in Jan. Kakor temna senca jima je počivala žalost osiro-

telosti na obrazih. Temnolasi Andrej in svetlolasi Jan sta bila siroti brez staršev, brez svojcev. Kakor ugašajoče pritajeno ihtenje sta doživljala svojo prvo mladost v Domu. V njunih srcih se je včasih razpredel čuden sen o sreči, a njuna otroška duša je zaman hrepenela po soncu materinske ljubezni.

Ko je ravnatelj Doma razglasil in naročil dečkom, da ne smejo plezati čez ograjo v vrt one skrivnostne vile, tedaj se je dečkovih src še posebno dotaknil sen o tej vili in razbičal njuno domišljijo. Kot družna prijateljca sta šla dečka Jan in Andrej prihod-

nji dan mimo vile. Z neodoljivo silo ju je vleklo k ograji one vile. Deček Jan je prvi zapazil, da je popustil železni drog v kamniti steni ograje. Rja je prežrla železo na tistem delu, ki se stika v steno. Jan je votli železni drog z lahkoto upognil in ga odri- nil z zidne ograje toliko, da je bila prosta odprtina, skozi katero je naglo splezal v vrt skrivnostne vile. Andrej je prestrašen obstal in oprezoval okrog, da li ju kdo vidi. Z lahnim žvižgom je Jan dal Andreju znamenje, naj zleze za njim skozi odprtino v vrt. (Dalje prihodnjič.)

F. Z.:

Koledar . . .

Eno leto je v življenju, ko se pričanja obračunavati s časom. Prej smo bili tako mladi, da smo brez vsakega truda predstav verovali v večnost. Dnevi so nam bili nepretrgana vrsta radosti. Nismo se zavedali menjavanja letnih časov drugače kot v menjavi obleke, iger in zabav.

»Drugo leto«, je bil teoretičen izraz, ki se je ponavljal samo za drugimi, brez vsake posebne važnosti.

Potem, mahoma se zavemo koledarja, časovne razdelitve in vseh drugih nagajivosti.

Iznajdba »koledarja« je začetek deljenja in kosanja časa v datume in podatke.

Toda ne zadošča deliti čas v leta in letne dobe, kar je že dokaj sitnega. Hoteli so ga še deliti v mesece, te v tedne, tedne v dneve, dneve v ure, ure v minute, minute v sekunde . . .

Izumili so ga kot vajeti času, ki se je morda zdel tedaj neskončen.

Treba bi se nam bilo vrniti v naša prva leta, da bi spoznali tedanji blagor. Ko nismo sploh poznali časa in so nam bili vsi dnevi enaki, polni iznenadenj in radosti, iznajdb in čudežev! Največ morda smo se zavedali jutra in večera: toda potem so bila jutra slična vsem prejšnjim, to je polne veselja in zabav. In vsi večeri so bili zopet slični drugim, to je polni zaspanca in najslajšega počitka . . .

Sedaj pa naenkrat so nas seznanili s koledarjem in to uprav v šoli — s ponedeljki, torki, itd., s šolskimi urniki in celo s šolskimi počitnicami . . .

Na ta način beži čas bliskavo, razdeljen v dneve in ure lekcij in učenja: tedaj, in samo tedaj se zavemo, da nikako nismo gospodarji časa, kot se nam je zdelo v začetku: ampak je čas naš gospodar od prve do zadnje ure.

Prvo leto, ki sem se ga jaz zavedla, spomnim se ga vedno, je bilo leto 1895.— Onega leta sta Božič in Velikanoč pridobila v mojih očeh deklice globok pomen, kot nikoli. Tako še nekaj drugih praznikov. In v pričakovanju teh svečanosti se mi je zdel čas dolg, večer. »Kako dolgo je leto!«, sem modrovala in zrla začudeno in spoštljivo one, ki so bili starejši od mene. Imeti petnajst let, je bilo zame nekaj izvanrednega; dvajset, nekaj čudežnega, še več — nekaj bajnega . . .

»Ko boš velika« so mi rekli: to je, ko bi imela deset, dvanajst, petnajst let. Zdelo se mi je, kakor da bi mi deli: »Kadar boš kraljica, cesarica« . . .

Takoj naslednje leto po »odkritju časa«, razdeljenega v dneve in ure, mi je skoro začelo leto polzeti z rok. Bežalo je kot v vrtilincu in takoj je bila Velikanoč, takoj Božič. In ko je osemsto, je kmalu devetsto . . . in potem! Kako je moglo miniti tako in ž njim moje detinstvo, moje dekleštvo, in . . . da . . . moja mladost? . . .

Čemu pač ga je bilo treba razdeliti in porazdeliti v drobce in kosce, saj to ni imelo uspeha podaljšati ga? . . .

Imamo nove koledarje. Koliko koledarjev že v mojem življenju! In kaj zato in

čemu, če so bolj ali manj lepi, bolj ali manj umetniški?

Prvi dan: teden že je začel z enim dnem. Koliko je treba, da mine? ... In za njim vsi drugi, v vrtincu, bliskoma ... In za 1940 vsa druga, vedno hitreje! ...

»Eno leto je dolgo« pravi mladina.

»V enem letu se lahko stori marsikaj«. Res je. Toda najbolj res je, da se staramo od leta do leta ...

Sreča, da so oni, ki nasprotno se vsak dan bližajo mladosti! Otroci naši so to. Njihovo je življenje in novo leto je radost samo njim. Vzemite torej: ta cveten koledar je za vas!

Resolucije kongresa Kristusa Kralja

Splošna načela in smernice

I.

Slovensko ljudstvo, zbrano po svojih zastopnikih na KKK, spoznava, priznava in izjavlja, da brez vere v Boga življenje nima namena in pomena; človeška družba pa brez vere — kakor sedanji čas glasno priča — drvi v propast.

Slovensko ljudstvo zato priznava vero v Boga in njegovega Sina Jezusa Kristusa, ga priznava za svojega Kralja ter mu obljublja in zagotavlja, da mu hoče zvesto služiti, neomajno verovati v njegov nauk in živeti po njegovih zapovedih. *Čim bolj svet odpada od Kristusa, tem bolj se ga hočemo mi držati in oklepati!*

II.

KKK naglašja, da se kristjani zlasti danes *ne smemo zadovoljiti s površnim, polovičarskim krščanstvom*; da moramo biti *celi kristjani* — po duhu evangelija — v besedi in dejanju; da moramo torej *krščanstvo v sebi poglobiti*, mu z življenjem čast delati, na zunaj pa pogumno izpoznati.

Brezvernega sveta ne bomo premagali s tem, da se mu kolikor mogoče prilagodimo, ampak le s tem, če se mu na vsej črti *odločno upremo*.

III.

Katoliško ljudstvo se hoče vedno in povsod *boriti* za pravice Kristusa Kralja in njegove Cerkve, jih pogumno *braniti*, odločno nastopiti zoper vsak pojav brezverstva in *zahtevati*, da se načela vere in krščanske nravnosti spoštujejo in uvažujejo povsod: v zasebnem življenju, v družini, v šoli, v delavnici, v tovarni, v pisarni, v društvu, v gospodarskem in v vsem kulturnem življenju.

IV.

Ker hoče Bog, da se *vsii* ljudje zveličajo, zato pozivlja KKK vsakega slovenskega katoličana, naj se potruži, da ne bo le sam ves Kristusov, ampak da bo skušal kakor *apostol* v svojem okolju vsako Kristusu odtuženo dušo z besedo in zgledom, s krotkostjo in ljubeznijo *pridobiti* za Kristusa Kralja.

VIGREDNICE! Ne pozabite na lepe nagrade, ki so razpisane za nabalralke novih naročnic! (Glej prilogo v zadnji številki Vigredi!)

Opozarjamo tudi na knjižne nagrade, ki so razpisane za **najboljše spise „Moj rojstni kraj“** (Glej zadnjo stran 12. številke!) Vse Vigrednice naj sodelujejo pri obeh razpisih!

Anka Salmič:

Oj, jaslice!

Oj, jaslice borne, lesene,
pa vendar ste srečne tako!
Saj čisto do vas se sklonilo,
nocoj je dobrotno nebo.

Za zibelko vas si kraljevo
izvolil sam božji je Sin,
ko mir je prinesel na zemljo,
nocoj iz nebeških višin.

Ve prve ste srečne čutile
utripati božje Srce!
Ste posteljco Mu ponudile,
ki so jo odrekli ljudje.

Marijino srečo ste zrle,
Njen v Dete zamaknjen obraz.
Ko uspavanke sladko je pela,
ste slišale rajski Njen glas.

Oj, jaslice borne, lesene,
še najbolj ste usmiljene ve!
Ker Kralja — Boga ste sprejele,
ki so ga izgnali ljudje.

F. Zupančič:

Rojstvo

Sladka, skromna je zgodba še sveža pozije, ožarjena s svitom blestečih zvezd, obdana s hozano pojočih angelcev; zgodba snežnoodete samotne ceste betlehemske, koder vodi sij Modre iz Jutrove dežele do hlevčka nebeškega .Odrešenika. Našla jo bom, sladko zgodbo harmonično prazničnih zvonov, spevov in uspavank pastircev. Našla jo bom v mistični preprostosti čudežne noči.

Ko bo cerkev pripravljena na tisočletno obnavljanje slavlja večnega čudeža, bom zapustila šumeče mesto polno varljivega življenja in hrupa, gnezdo prevar, zavisti, da pohitim v gorsko vasico, skrito med gozdovi jelk in smrek, bivališče zdravih, delavni, odkritosrčnih vaščanov.

Tam gori, kjer se zdi, da se je ustavil modernizem ob prvem vznožju gorskega pobočja, bom našla stare šege v patriarhalnem miru. In v svetosti družine bom našla jaslice, krščansko tradicijo kakor ono, ki sem jo poznala v prvem detinstvu.

In sanjala bom še enkrat, s čisto poezijo najdražje spomine, lučko hišice, toplo ognjišče, poljub mamice. V prvem večernem

mraku se bo oglasil po vasi spev otrok in izgubljal v daljavi.

Otroci bodo prižigali svečice pri jaslicah in peli:

»Sveta noč, blažena noč!«

Tu sem. Iz peči se širi toplota, vonj kruha in peciva, ki govori okusu. Najlepša peka v letu je božična.

Večerja je skromna. Po večerji vabi potreba, neizogibna želja tradicije, lepih in preprostih običajev nedolžno srečnih, da prisedemo k peči. Toda le za kratek čas. Nepremagljiva radost rojstva podžiga staro in mlado, da pohite v krdelih k cerkvi vrhu hriba.

Že sem tu ... in spominjam se. Veter je potihnil. Drevje, prej razburjeno, se je umirilo in počivalo v mistični sladkosti. Med razblinjenimi oblaki je prikukovala blede luna in razsvetljevala pot po zasneženi poljani. Belo odete gore so blestele srebrno v smaragdnam in vijoličnem siju. Najvišja je bila kakor belo odeta vila, ki proži roki v nebo ...

Hodili smo v indijanski vrsti kakor teme sence po neskončni beli planjavi in zdajpazdaj se je bilo treba oprijeti drevesnih vej, da nismo zdrsnili na polzki stezi.

Zvonovi... čisti, srebrni so zadoneli in odmevali, se razgrinjali sladko naokrog in se izgubljali v brezkončni samoti.

Zvezda, najsvetlejša in najlepša se je utrnila, kot da bi se hotela odtrgati z obsežnega nebesnega oboka, da pokaže ljudem pot v malo svetišče in oznani mir ljudem dobre volje.

Vstopili smo v cerkev. Ostala sem zadaj v zadnjih vrstah. Otroci so hiteli pred oltar, kjer je v svitu voščenic ležal v jaslih Odrašenik.

Samo tihoten glas duhovnika je presekal tišino molitve.

I. Gerely-Raša Masznak:

Izobraženo dekle

(Nadaljevanje.)

Kino.

Ali si že prestala »kino-vročnico«, sestrica? Ali se te morda še in še prijemlje? Najbrž ti je znano, da divja ta epidemija že dokaj let po svetu. Nobene mlade deklice ne poznam, ki se je ne bi bila lotila. — Kaže se v prvi vrsti v tem, da hoče od nje »napadena« deklica videti vse kino-predstave. Nato hoče postati filmska igralka. Ako je to popolnoma nemogoče, potem hoče to, kar je videla, igrati v življenju. To pa je najhujši znak bolezni, ki ne konča redko s telesno smrtjo, največkrat pa z npravno propalostjo.

Kaj naj ti svetujem, sestrica, če si tudi ti že zapadla »kino-vročnici«? Vem samo za eno sredstvo in to je: *malo in dobro!* Ali boš upoštevala moj nasvet?

Večina deklic in vse lahkomiselnih deklice iščejo že v romanih samo dogodek, mu sledijo z vso napetostjo in ne morejo dočakati konca. Umetniška oblika in globoke misli, ki so nanizane na dogodek, jih ne zanimajo. Zato listajo že ob začetku knjige dalje in dalje in na vsak način pogledajo na koncu, kako se roman konča: Ali se dobita ali ne. Prav zato pa tudi tako zelo ljubijo kino, ki jim hitro razvija dejanje, odkriva skrivnosti

Katera se še nikdar ni udeležila polnočnice v skromni, samotni gorski cerkvici, ki še ni preživela ure te noči v zapuščenih gorskih vasici, ne bo nikdar poznala mistične ljubkosti vere in skromnosti, miru in odpuščanja, ki družijo po duševnih čustvih kruto, hinavsko zemsko življenje, kratko in burno, z veliko, nebesko vizijo rojstva.

One duše, petdesetorica skupaj, so s čustvom, žejnim luči in večnosti, čakale velikega, svečanega trenutka. In ko je prišel, je cerkvica kakor zatrepetala, zadrhtela, zadonela v spevu, ki se je izlival v eno samo himno glorijske, hozane. Mali Jezus se je rodil v ubogih, gorskih jaslicah, bliže veliki zvezdi na nebu, da kaže ljudem dobre volje pot miru in odpuščanja.

V linah so mali zvonovi oznanjali slavo Bogu na višavah.

in se vedno konča z ljubeznijo ali vsaj z zmago in uspehom.

Prav nič ne mislijo in niti ne slutijo, kaj leži vse med začetkom in koncem in ne zasledijo nobene glavne misli. Nič ne opazijo napačnega pojmovanja življenja, prav nič ponižanja ženskega poklica; ne vidijo, da je lepota ponižana kot blago, ki se prodaja na trgu in da v sladkorno vodo potopljena nenravnost nadomešča pravo ljubezen.

Kako se je treba v kinu vesti, sestrica, o tem mi ni treba skoro več govoriti. Velja isto kot o gledališču. Toda, rada bi ti položila na srce notranjo duhovno oliko.

Opazuj sama po predstavi, kakšne misli in občutke ti je vzbudila! Če si ob spominu na predstavo le dobre volje in se k vsemu le smeješ, potem je dobro. Lahko ti napraviš tudi veselje, ako iz predstave spoznaš čudovite, nepoznane pokrajine, velike in nove tehnične naprave, ali čudovite učinke naravnih moči. Ako pa opaziš, da posnemaš v svojem vedenju igralko, ki si jo pravkar videla, ako se zbuja v tebi sanjarjenje in hrepenenje po nedosežnem in nedosegljivem, — ako se ti zdi v luči filma tvoje življenje pusto, dolgočasno in če se ob tem spoznanju napolni srce z grenkostjo in nezadovoljstvom — potem se

ogibaj kina kot največje nevarnosti! Par ur razvedrila ni vredno, da si s tem uničiš dušni mir in čisto veselje svoje mladosti.

Predstave na manjših odrih.

Ako prisostvuješ predstavi na manjšem odru, ki ga vzdržujejo ljubitelji umetnosti in tudi sami sodelujejo, le ploskaj v znak priznanja, toda pametno! Ne kritiziraj! Ne pozabi pa tega pravila tudi tedaj, ko sama pri igri sodeluješ! To te bo obvarovalo predrznih in prevzetnih sanj. Priznanje in cvetice veljajo tebi, ne pa igralki, katere vlogo si prevzela le za kratek čas. Ne domišljaj si o svojem umetniškem poklicu, veseli se mnogo bolj, da te ljubijo radi tebe same.

Razstava.

Razstava je za oko približno to, kar je koncert za uho. Kdor išče v tem lepote in poglobitve svojega znanja, ta je pridobil na vrednosti. Lahko je pa tudi v tem kaj slabega, ako ne iščemo na razstavi umetnosti, ampak to, kar vpliva na čutnost. To velja posebno o goloti v slikarski in kiparski umetnosti. K temu pa spada visoko razvit čut za lepoto in umetnost, da gledalec vidi v tem veličino božje zamisli v človekovem telesu in umetniške lepote v izoblikovanju te zamisli.

Ti boš skoro težko razpolagala s to stopnjo umetniškega razumevanja in spoznanja. Pri tebi vpliva taka slika le na domišljijo in na ta način je čistost tvojega mišljenja skaljena.

Zato je bolje, da pred takimi kipi in slikami ne postajaš, razen če študiraš umetnost in to zahteva tvoj študij. Pojdi brez sramu dalje! Ne brigaj se za to, če te bodo tovarišice imenovalle starokopitno in se ti bo kak moderen mladič posmehoval. V umetnosti je razen slik še toliko lepega in občudovanja vrednega, da se lahko zadovoljiš s tem.

Na razstavi se prav tako ne spodobi kot na drugih javnih prireditvah delati opazke. Ne stoj predolgo s prijateljico pred isto sliko! Misli tudi na druge, ki so prav tako kakor vidve, kupili vstopnice za ogled razstave! Ne dotikaj se razstavljenih predmetov in slik! Ako obišeš razstavo v spremstvu umetnika, ga prosi, naj te opozori na umetniške lepote posameznih slik. Lahko si prepričana, da ti bo rad vse razložil;

saj vsakdo rad o tem govori, kar dobro razume. Ti pa boš bogatejša na novem dragocenem znanju.

V čitalnici.

Vedenje v velikih skupnih čitalnicah naj bo usmerjeno v prvi vrsti v spoštovanju do knjig. Nikoli ti ne bo prišlo v glavo, da bi motila predavanje odličnega predavatelja ali učenjaka. Tudi dobra knjiga je odkritje izrednega človeka, velikega talenta. Zato nihče ne sme motiti človeka, ki uživa v spisu takega človeka-velikana.

V velikanski čitalnici britskega muzeja nehote vsi ljudje hodijo po prstih, da ne motijo vseh onih, ki so prišli v to čitalnico brat, studirat, pisat. Tako tiho je, da slišiš, če bralec obrne list.

Knjigi pa izkažeš spoštovanje tudi s tem, če jo lepo in varno jemlješ v roko, jo počasi in skrbno odpiraš in zapiraš. Nikdar in nikoli ne delaj v knjigo »oslovskih ušes«, ne trgaj je, ne piši svojih opomb na rob in nikoli ne beri z mokrim peresom v rokah, da ne napraviš madeža v knjigo.

Če spoštuješ knjigo, spoštuješ samo sebe.

PLES.

Zunanja in notranja olika ni morda nikjer tako strogo določena kot pri plesu. Objem, v katerem se plesoči par nagiba drug k drugemu in mnogo drugih kretenj današnjih modernih plesov, vse to izrecno nasprotuje vsemu, kar predpisuje resnična duševna olika za vedenje med moškim in žensko. Vsemu temu meče svet krinko mode čez obraz...

Sestrica, ti pa moraš vendar spoznati, da se svet v tem moti. Neprestano se menjajoča in zgolj trgovskim interesom služoča moda ne more posvetiti tega, kar je v nasprotju z desetimi božjimi zapovedmi, ki so vsakemu pravilno mislečemu človeku zapisane v srce.

»Kaj naj torej storim? Ali sploh ne smem plesati?«, me vprašuješ prestrašena; kajti ples je tvoje največje veselje in najljubša zabava.

Rada priznam, da odgovor ni lahek. Toda božja zapoved ukazuje kljub temu, da ne smemo notranje, v mravnosti v rastle spodobnosti žrtvovati zunanji, ki nima pravih korenin.

Današnja deklica je na splošno pogumna in poudarja to, kar hoče in to tudi izpelje. Če je pa temu tako, kako more biti potem mogoče, da sledi brez ugovora in s hlapčevsko pokornostjo večkrat tako strogim ukazom mode? O, ko bi se hotele vse žene združiti — stalo bi jih samo besedo — da bi odstranile s prestola to, na zunaj tako bleščečo, a v notranjosti tako puhlo modo!

Dokler je pa to organizirano, skupno nasprotje zaradi množice nepomembnih žena brez vsake volje, nemogoče — storite vsaj ve, izobrazena dekleta, kar se storiti da!

Reci svojemu plesalcu mirno, toda od-

ločno: »Prosim, ne stiskajte me tako k sebi! Tako ne plešem.«

Ako pri plesu žali s predrzno, vsiljivo kretnjo tvojo žensko čast, se takoj zahvali in ga pusti! Bodi mirna; prav gotovo bo razumel, kaj se skriva za to nenadno odklonitvijo. Ako si sicer ljubezniva, vesela, vljudna in prijazna, da so mladi ljudje radi pri tebi, potem te zaradi takega samozavestnega vedenja ne bodo pustili same. In če bo kdo le zaradi teh prostosti hotel plesati s teboj, je bolje da čimprej gre, ker ti nisi z njim ničesar zgubila.

(Dalje prihodnjič.)

Vika Razlag:

Spomini iz življenja

(Nadaljevanje.)

III.

*Ko zrla sem obraze mlade,
od težkega trpljenja razorane;
O Bog, li bodem mogla tu živeti,
kjer so usahnile premnoge srčne nade!*

Sama! Ali je to mogoče? Sama in trpeča sredi tujih nepoznanih ljudi, ki so zrl name z boleštjo in začudenjem! In tukaj naj živim jaz, ki sem bila dan za dnem vajena sprejemati in zreti v prijazne obraze, meni tako dragih mi oseb?! Sama! Ne to ni mogoče! In vendar je bilo res! Začela sem znova bridko ihteti. Ko bi mogla, odšla bi k njim, ki so me zapustili s strtimi srci! Ne, — junaška hočem biti in voljno prenašati vse trpljenje, ki mi ga je poslal dobri Bog v moje življenje! — Večer se je približal! Noč je že padala na zemljo, da jo zaziblje v sladak sen! In tudi v moji duši je bila noč. Zraven mene je stala častita sestra Fermina, ter me tolažila z blagimi besedami.

Iz njenega milega obraza je sijala taka milina in dobrot, da človek, ki mu je odločen težki križ skozi življenje, mora obnemeti ob tej dobroti! — Kakor da vidim ljubljeno mamico ob svoji bolniški postelji, se mi je zdelo. A vendar se potolažiti nisem mogla. Srce je prosilo tolažbe in pomoči, — duša je prosila — želela si miru, pogled je bil neprestano uprt na podobo »Brezmadežne«, ki je zrla na bolne sirote, milo in ljubeče! O Mati, ti vidiš moje gorje, bol vidiš ti moje brezmejno, tolažbe vlij v moje

srce — osreči mi življenje nadaljno«, ti vzdihljaji so se v bolečih prošnjah ponavljali neprestano, in kipeli iz moje duše dokler me ni uslišala Ona, ki še ni nikoli zapustila tistih, ki so se zaupno k Njej zatekli, proseč jo pomoči in tolažbe v bridkih urah življenja!

Bridka je izkušnja, ki mi jo je poslal Večni v življenje; — ni mi dano, da bi šla po potu sreče, da bi uživala radost in veselje svoje življenjske pomladi. S Kristusom mi je odločno nositi težki križ — hoditi za Njim na goro Kalvarijo, kakor hodijo tisoči in tisoči. Ali tudi križani Kristus svojih izvoljenih ne zapusti, tako tudi mene ni pozabil in ne zapustil sredi mojega trpljenja in bolečine. — Ko sem sredi trpljenja, — strta in žalostna preišljevala o svojem nadaljnem življenju v bolnici, so se stihoma odprla vrata in moj začuden pogled je obstal na mladi sestri usmiljenki, ki je vstopila! Najina pogleda sta se srečala! Z bolnicami vred sem jo prijazno pozdravila! — Na njenih ustnicah je po ljudomilem odzdravu zaigral — ljubezniv nasmeh. Ko sem zrla v obraz mlade sestre usmiljenke, sem začutila v svojem srcu sladki mir; v meni ni bilo več tiste otožnosti, ki me je obdajala pred uro! Kako rada bi stopila takrat pred blago sestro, ter ji ljubeče in hvaležno podala roko, v zahvalo! Kako rada bi ji razkrila vse gorje svojega mladega življenja, ali nisem mogla, vedela sem le eno, da bom v tej sestri našla svojo tolažbo in svoj mir, dokler mi

bo dano živeti v bolnici! Drugo jutro sem se pobljže spoznala z ostalimi bolnicami in tudi s sestro usmiljenko! —

Ko sem opazovala njeno plemenitost, ki se je kazala na njenih delih in ljubezni, ki jo je izkazovala trpečim sirotam, sem do dobra spoznala, da v tem mladem bitju, ki je — v svoji prvi pomladi življenja odhitelo med trpeče, da jim lajša gorje, — da bije v njem plemenito, — blago srce! Tiha in vdana sestriška ljubezen se je budila v meni, do nje, spreminjala se v globoko spoštovanje, ki ne bo nikoli več zamrlo v meni! — Odpusti sestra, — odpusti siroti, bolni in trpeči, ki je prišla iskat zdravja in utehe v kraj, kjer že dolga leta deluješ ti. Odpusti, da po nareku srca hočem zabeležiti tebi v hvaležen spomin te vrstice, ki bodo vedno in povsod govorile o tvoji plemeniti ljubezni do trpečih in pomoči potrebnih, in o vzvišenosti tvojega lepega težavnega poklica. Odpusti, da segam v globino svoje duše in iščem daru besede, ki bi povečala tvoje plemenito

samarijansko delo, — in tvojih blagih sester, ki se žrtvujejo za trpeče, ter jim lajšajo bridko težko trpljenje s svojo plemenitostjo in ljubeznivostjo! —

Tvoje žrtve, o sestra Erika, so velike. Tvoje žrtve in žrtve tvojih dragih sosester so zatajevanje samih sebe — so prečute dolge noči ob bolniških posteljah trpečih sirot, ki sklepajo in dvigajo milo roke, proseč pomoči in tolažbe! Sestra Erika! Vem, da si tudi Ti, kot vsako mlado bitje, stala nekoč na razpotju življenja, — želeča le eno, — služiti Bogu in trpečim! Mlada, polna upov in nad si stopila v življenje, ki pa ni bilo posvetno veselje in radost. Mlada, komaj sedemnajstletna, si se zaprla v samostansko celico, iz katere te vodi dan za dnem in noč za nočjo korak — k bolnim sirotam! Plemenito je tvoje delo — vzvišen je poklic, ki si si ga izbrala! Vem da boš vztrajala v njem, saj v tvoji duši bije božja ljubezen, ki ti daje moč, da ti je lahko hoditi po potu, na katerem se zbirajo množice trpečih in nesrečnih!
(Dalje prih.)

M. Stepanova:

Nad tihim mestom

(Motiv iz Sarajeva)

Nad tihim mestom mesečina sije.
Prameni srebra tipljejo med hiše,
se vzpenjajo vse više, više,
v siviro sten, v belino zasneženih potov,
kjer žitje vzhoda pestre slike riše.

Visoko v breg hiša se za hišo dviga.
Skrivnost iztoka skozi okna raste:
devojka mila skriva tajne krase,
oči gorijo v črne pajčolane zase.
Nad grobove v parku tone prvi sneg.

Mali Osman tiho me z ročico vabi:
— Pridi, sestra, mrzle roke mi ogrej;
saj ne veš, kako brez mej je bolečina moja.
Lačen sem in mati je strahotno bolna...

Svetonočni zvon. Krajina vsa srebrnih strun prepolna.
— Ah, Osman, dete drago, čuješ li?!
Visoko skozi zasnežene veje v parku
tisoč zvezd žari.

— Greva. — In dete sem peljala k Detetu v božji hram.
Po širni cesti bajno razsvetljeni,
kjer pestro se bogastvo živih lutk
sprehaja sem in tam.

KAJ JE NOVEGA

I. Š.:

Na ljubljanskem pokopališču pri sv. Križu se je 10. t. m. vršila velika žalna svečanost. Ob številni navzočnosti posameznikov ter raznih korporacij in družb je škof dr. G. Rožman blagoslovil novo vojaško grobnico, ki jo je po zamisli arh. Ravniharja postavila mestna občina ljubljanska. Ta »kostnica«, kakor se sedaj uradno imenuje, bo res zadnji in mogočni dom žrtev, ki so padle v svetovni vojni. V tej vojašnici mrtvih počivajo svoj zadnji mir kosti skoraj pet tisoč vojakov najrazličnejših narodnosti in ver, med njimi tudi znane žrtve judenburškega upora. Nad vhodom, ki ga krasi kip kranjskega Janeza v vojaški uniformi, so vklepane desede pesnika Župančiča:

Na soncu vam postavili smo hram,
da mrtvi borci, boste bliže nam,
in ti, popotnik, ki odpreš ta vrata,
od koder koli si, tu najdeš brata.

Ob tej globoko pomembni in pietetni svečanosti nam zbežijo misli na razgibana tla nemirne Evrope, ki je po komaj 20 letnem premirju danes spet zapletena v novo vojno; vojno, ki prestavlja in spreminja meje evropskih držav ali jih enostavno črta ter ustvarja v človeštvu nemir in zaskrbljenost. Tako bo leto 1939, ki se bliža h kraju, imelo svoj važen zgodovinski pomen, kot leto okupacij in nemirov, kakor ima že sedaj svoje usodne posledice za narode in poedince. Ko so 15. in 16. marca t. l. nemške čete zasedle Češko in oklicale »češko-nemški protektorat«, se je politična zapletenost v srednji Evropi le še bolj zaostрила. 14. marca je slovaški parlament oklical ustanovitev samostojne slovaške države, drugi dan 15. marca pa je tudi dr. Vološin v Chustu najavil novo samostojno državo Karpatske Ukrajine, ki pa so jo med tem že zasedli Madžari. Tudi nemška zaveznica Italija je v dnevih od 7.—9. aprila nenadno okupirala Albanijo. Mednarodni položaj se je navzlic raznim posetom in pogodbam vse bolj zapletel, dokler se ni popolnoma in usodno spremenil 24. avgusta, ko sta se z medsebojno pogodbo zvezali Nemčija in — Rusija. Že 1. septembra so nemške čete pričele vojni napad

na poljsko ozemlje, ker poljska vlada ni hotela in ni mogla ugoditi nemškim zahtevam. Zato sta tudi Francija in Anglija, kot poljski zaveznici napovedali Nemčiji vojno 3. septembra. Pričele so se vojne, razdeljene na vzhodno in zahodno fronto. Ker se Poljaki vkljub hrabremu in silnemu odporu le niso mogli ustavljeni silni premoči, so nemške in ruske čete zasedle poljsko ozemlje in ga razdelile v dva dela, ki ju deli tako zvana »medsebojna interesna meja«. Ta poljski narod je moral že četrtrič doživeti žalostno dejanje svoje zgodovinske usode: da so mu državo črtali z evropskega zemljevida. Prav sedaj pa vidimo, kako majhen 4 milijonski narod mrzlega severa, Finci, daje ruskemu udoru velik in junaški zgled narodove borbe za svojo neodvisnost in svobodo. Ne smemo pozabiti pri tem prizadevanje raznih vlad in državnikov, da bi se vsi ti spori rešili mirnim, diplomatskim potom. Na prvem mestu je kat. Cerkev, ki je po svojem najvišjem predstavniku papežu Piju XII. visoko povzdignila svoj glas v obrambo zatiranih in trpečih, se trudila in se trudi, pri državnikih in voditeljih, da bi človeštvo prišlo do miru in sprave. Priča smo, kako ima Cerkev tudi v našem času mogočen duhovni in moralni vpliv na politične in družabne pretrese sodobnega sveta, ki je sprejel papeževu mirovno poslanico kot dejanje izredne važnosti.

Dogodki od zunaj so kolikor toliko vplivali tudi na našo Jugoslavijo, ki v teh vrvežih pripada skupini nevtralnega bloka, v katerem so vse balkanske države in tudi Italija. Vpliv vojne se pozna v našem gospodarskem življenju ter po nekaterih ukrepih in predpisih, ki so potrebni, da ne kršimo nevtralnosti in da se izvršijo nekatere priprave za primer morebitne potrebe. Tako gradijo po mestih zaklonišča proti letalskim napadom, študirajo se načini prehrane ter izpraznitev naseljenih krajev in mest. Posebna važnost se posveča za naselitev in preskrbo otrok. Vse te stvari, ki imajo le značaj pripravljenosti, kar je čisto razumljivo, nas pa nikakor ne smejo begati, da bi nasedali vsem mogočim govoricam in najrazličnejšim demagogom, ki jih ob takih prilikah kar

mrgoli in je eden bolj »kunšten« ko drugi. Važno je le, da še bolj ko druge kratki delamo polni optimizma in da vselej do kraja izpolnimo svojo dolžnost. Pa naj bi prišlo karkoli. Dogodki se sučejo in krivijo. Mi pa, ki verjamemo v Previdnost, vemo: »da Bog lahko tudi na krivih črtah ravno piše«, kakor lepo pravi francoski pesnik Claudel. Naj bo to naša božična misel!

V našem državnem življenju je bil najvažnejši dogodek ustanovitev samostojne banovine Hrvatske. V smeri s tem so bile izvršene še nekatere manjše preosnove in pa priprave za nove volitve se vršijo. V zvezi z volitvami je važno to, da so se naše žene pričele prav živahno boriti za svojo *volilno pravico*. Vršila so se razna zborovanja ženskih zvez in družb, v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ženska volilna pravica bi bila važno in pomembno dejstvo, ki bi ga morali iskreno pozdraviti. Žene, ki se danes tako uspešno uveljavljajo prav na vseh področjih javnega in kulturnega življenja, do sedaj niso imele pravice tam, kjer si narod izbira svojo dobro ali slabo usodo.

Kako velik pomen ima sodobna slovenska žena tudi na čisto duhovnih področjih, smo videli v Ljubljani na dveh umetniških razstavah, ki sta bili zadnji čas, v Jakopičevem paviljonu. Prva je bila meseca novembra, ko so razstavljale svoja slikarska dela likovne umetnice iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Razstava je bila deležna številnega obiska in je pokazala močne in kvali-

tetne ustvaritve žene-umetnice. Gostovale so tri: Rešević Milica iz Beograda, Vilhar Ružić iz Sušaka in Pažić Štefka iz Zagreba. Od domačih pa so bile zastopane: Kralj M., A. in H. Šantel, Piščanec Elza, Pregelj M., Zupanec A. Sodnikova, Remec Bara in najmlajša pa mnogo obetajoča Humeck Trnkoczy Jela. Od kipark je razstavila svoje stvari Pajnič Dana.

Drugo razstavo pa je priredilo od 3.—23. decembra najstarejše likovno društvo na Balkanu, ki ima svojo »vejo« tudi v Ljubljani, »Lada«. Razstavljajo: I. Vavpotič, Vesel, Gaspari, Smrekar, Sirk, Bruno Vavpotič in Šantel. Od naših umetnic pa: A. in H. Šantel, Remec Bara in M. Pregelj.

Splošna značilnost za upodabljačo umetnost naših žena so tihožitja in rastlinski motivi, intimen svet narode. Ti se jim tudi najbolj obnesejo. Od mlajših je najmočnejša Remec Bara, ki včasih s svojimi barvami čudovito pričara pokrajino, n. pr. slike: Pod Golovcem. Religiozni značaj nosijo slike M. Pregljeve, ki uporablja tudi tehniko slikanja na steklo. (Križev pot.)

Zastopan pa je na tej razstavi s svojo sliko tudi mlad, izredno nadarjen umetnik in blag človek Francé Košir, ki je 28. sept. tega leta umrl in počiva v svojem rodnem kraju Škofji Loki. Košir je bil pravi mojster v slikanju vode, oblakov in mehkih škofjeloških pokrajin. V naši umetnosti je zavzel častno in pomembno mesto.

DEKLICA NA TUJE GRE...

Janez Hladnik:

PISMO IZ JUŽNE ZEMLJE.

Najprej moram sporočiti pozdrave vsem znanim.

Kaj pa naj napišem ?

Lepa je ta dežela. Posebno one dneve, ko sem se spet spustil na potovanje. Prevozil sem lepe razdalje in videl lepa mesta in tudi — grda mesta.

V Rosariju smo imeli birmo. 75 naših otrok je dobilo ta zakrament. Za našo naselbino v Rosariju je pa bil ta dogodek brez dvoma največje slovensko doživetje. Saj so se na birmanski slovesnosti zbrali prav vsi, če so le mogli priti. To pot je bil prav res

sam Sveti Duh, ki je deloval, ker ni temu delu nihče nasprotoval, pač pa so vsi sodelovali po svojih najboljših močeh. Zapeli so tako lepo, da smo bili vsi ganjeni. Seveda sem tudi jaz skušal povedati tako lepo, da so nekateri skušali jokati... saj smo imeli tako živ spomin našega doma...

Ko je pa tukaj vse tako zelo drugače...

Tam se pelješ ali potuješ med poljanami in grički. Prijazne cerkvice in samotni kozolci pozdravljajo potnika kot značilna poteza slovenske zemlje... Tu pa drviš v vlak ali z avtom po neskončni cesti, ki tone tam v meglenem obzoru. Tam nekje pa kipi pod nebo mogočna zgradba za žito. Silosi

ali elevadorji jim rečejo ... kakšni kozolci, kaj! In zeleno polje, ki je tako bujno v valujočem žitu, se širi enakomerno tja v daljo. Tam okoli onih žitnih trdnjav pa so geometrično razpostavljene hiše redko razstavljenih mest, ki se kadijo v brezkončnem prahu, kadar je suh dan, ki tonejo v globokem blatu, kadar jih zalije dež ...

Lepa je ta dežela za tistega, kateremu rodi bogastvo. A tisti ne žive po onih žalostnih pokrajinskih mestih, temveč se vesele življenja po razkošnih velemestih ...

V Evropi imate vojsko. Tudi tu jo čutimo.

Marsikateri zidar je ostal že brez dela, ker se je stavbeni material že znatno podražil.

Nemci imajo tukaj malo prijateljev.

Kakor posnemajo Francoze v modi, tako z njimi tudi vsa javnost misli in čuti.

Obiskal sem na tem mojem potovanju tudi Cordobo, lepo mesto na podnožju gora. Tudi tam živi nekaj naših. Tamkaj je tudi nova naročnica Vigredi.

V Cordobi in okolici imajo Kranjci relativno večino. Saj je tukaj povsod največ Slovencev iz Primorskega. V Cordobi je pa zelo mnogo Belokranjcev in iz Loške doline.

Toda trd je njihov kruh, ker ga kopljejo iz kamenja. Delajo namreč v kamnolomih, od koder dobivajo kamenje za železniške poti. Ceste so pa tako vse asfaltirane in ne rabijo kamenja kot na slovenskih potih.

V Cordobi je svet močno sličen naši zemlji. Nizka brda rastejo vse više v visoke gore. Zeleni gozdovi krijejo gorska pobočja. Tam v rebrih pa so se naselile nekatere lepe vile ... Na enem izmed gričev v Rio evallos pa kraljuje mogočen kip Kristusa Zveličarja sveta, ki je živa priča, da je v tej zemlji še mnogo plemenitih duš, ki so polne globoke vere.

Da. Prav zares.

Po naše smo vajeni tako, da je med bogatimi malo vernih in še manj pobožnih. Tukaj je pa stvar v mnogočem drugačna. Saj poznam v Buenos Aires marsikatero bogato družino, kjer se ... moli vsak večer rožni venec, kjer je hčera in tudi sinov, ki gredo mesečno in tudi tedensko k svetemu obhajilu.

Tudi nevere je tukaj. A jo je prinesel prišlec. Tisti, ki so denarja in pustolovščine lačni pridrveli kdo ve od kod tukaj sem, tisti so prinesli zlobo in nevero in mržnjo ...

Domači element tukaj je pa poln globoke vere in je med izobraženimi premnogo različnih vernikov. Med preprostimi je pa nevednost kriva, če se vera slabo izpolni. A tudi v tem oziru se je mnogo popravilo. Saj je čimdalje bliže oni čas, ko bo država uzakonila verouk kot obvezen za vse šole. V prov. Buenos Aires, ki je od vseh najbolj obljudena, je že zapovedan verouk. Bobernador te province je zelo veren mož, žena in otroci njegovi pa so vsak dan pri božji mizi.

In če bi primerjal človek tukajšnje učiteljstvo z našim po Sloveniji? Kdo ve, če bi se tukajšnje učiteljstvo ne izkazalo za bolj srčno plemenito ... in bolj polno pravih vzorov, po katerih oblikujejo mladino ... seveda se to tudi zelo loči po posameznih pokrajinah.

Nesreča te dežele je zares le ... sodrga. Tisti, ki živi le za vsakdanji kruh in se za nobeno boljše stvar nič ne meni, pač pa željno išče neumnih zabav, ki jih nudi velemestno življenje ... Kriva pa je v veliki meri temu tudi nezadostna verska oskrba ljudi, ker je premalo dobre duhovščine, ali pa ne zna priti s temi malovernimi verniki v stik.

Tam, koder pa se naseli cerkev med one nove predmestne naselbine in se pokaže med ljudmi požrtvovalen duhovnik, nabere kmalu cele armade otrok, iz katerih bo lahko vzgojil najboljše kristjane in državljane. Vsa tukajšnja mesta nudijo obilne zglede za eno in drugo: za cvetoče in mirno življenje in tudi za divjo razbrzdanost.

Naši ljudje so pa razsejani vsepovsod. Eni so imeli srečo, da so prišli v dobre okoliščine, drugi pa so padli v tako okolje, da je v njih še tisto ugasnilo, kar so si dotlej znali očuvati.

Nekaj posebno vzpodbudnega tukaj je Katoliška akcija.

Na župniji, kjer sem jaz, imamo kakih 50 fantov in nekaj več deklet, ki po vsej pravici nosijo znak KA in ki svojo vero ne le izpričujejo, temveč tudi druge znajo spretno pridobivati. Moti se tisti, ki misli, da je vera že iz mode. Danes je namreč že mnogo takih tukaj, ki si štejejo v čast nositi katoliško ime.

Tako da imamo v tej deželi vsega. Dobrega in tudi slabega, tako kot pač po božji volji mora biti na svetu, kjer se med dobrim in slabim, med hudobijo in plemenitostjo,

vero in nevero ... neprestano bije boj, mi zemljani pa imamo na izbiro, da se postavimo ali na levo ali na desno ... Mnogi pozablajo, da ga bo prav na tisto stran postavil tudi večni sodnik ...

DRAGE SESTRE!

Večerni mrak lega na zemljo in se rokuje že s temno nočjo. Migljajoče zvezdice obsipavajo jasno nebo. In kmalu bo, ko se bo kraljica zvezdic — ponosna luna — počasi vzpela izza visokega hriba in razsvetlila malo dolinico. Njena mogočna svetloba bo razsvetljevala tudi moja nocojšnja pota po jugu in v domovino. Saj je ob takih večerih, polnih fantazije tako lepo potovati in človeka ne moti nobena stvar, ker hrepeni le po cilju, ki si ga je postavil.

V visokih starodavnih razvalinah, ki štrle proti nebu, skovika sova. Zelo neprijetno je njeno skovikanje. Enako neprijetno odmevajo sleherni noč glasovi velikih ovčarskih psov, ki zasledujejo lisice in v zimi tudi volkove. — V moji neposredni bližini pa veselo žvrgole kanarčki in papige, kot da bi hoteli reči: »Oh, pusti nas in me bomo ponesle vse tvoje pozdrave.« Tudi zlate ribice še ne spe. V svojem malem bazenčku plavajo semintja. Kakor da bi tudi one rade rekly: Tudi me gremo s teboj.

O, da, vse bi vzela s seboj! A najraje bi videla, in kako srečna bi bila, ko bi bile mesto teh veselo žgolečih ptičic, plavajočih ribic tu, drage sestrice in bi tako v duhu pohitele v domovino, domov. Da, četudi samo v duhu. Saj to je ona vez, ki nas tako tesno veže z domom. Toda še vse premalo nas veže. To je zelo žalostno! Meni se srce krči in napolnjuje z neko skrbjo, če ne dobim dalj časa glasu od doma. Sestrica draga, kako se šele mora srce krčiti in napolnjevati z žalostjo dragih domačih, zlasti uboge matere, če ti molčiš. Ali ne občutiš ono bridko bolečino, ki je bila prizadejana ob tvojem slovesu? Ne občutiš boleče rane, ki so začele krvaveti ob tvojem odhodu? Boš pustila naj rane še dalje krvave? Oh, ne draga, ne smeš pustiti in zato ozdravljenje si edino ti zdravnik. Zato moraš ozdraviti in zopet trdno zvezati vez ljubezni do doma in vseh, vseh, se tesno poviti z njo, da se ne bo nikoli več pretrgala. Rane bodo zaceljene, v srcih veselje in mir.

Sestrice! ker je nemogoče, da bi se zbrale,

ker nas ločijo različne daljave, sem se namenila, da vam nocoj malo povem, kako lepo sem se imela v dragi domovini.

Bilo je v začetku maja, ko se mi je izpolnila želja: O da bi bila zopet enkrat v maju doma in bi zopet mogla hoditi k šmarničnim pobožnostim. Poslušati lepe Marijine pesmi in milo zvonjenje, po katerem mi je vedno tako dolgčas.« Vse se je zgodilo in še več, kar se mi še ni v življenju, četudi sem želela že dolga leta. Kako resnična in izpolnilna je prošnja: »Mati, še nikoli ni bilo slišati, da bi bila Ti koga zapustila, ki je k Tebi pribežal.« — Presrečna sem bila v krogu domačih. In po par dneh me je že vabila bratova ljubezen k sebi. Šla sem proti lepi Gorenjski, katero nosim v lepih spominih iz najlepših mladostnih let, ki so minevala ob stroju tam v nezabni tržiški kotlini. — Avto je brzel iz Ljubljane ob vznožju Šmarne gore, skozi prijazne gorenjske vasice, zelen gozdiček, med krasnimi njivami in se ustavil ob vznožju visokega Krvavca, katerega je še vedno pokrivala snežena odeja. — Zdelo se mi je, da hodim po nekem »drugem svetu«, ki bi se mu lahko reklo — raj! Človek zna šele potem ceniti domače kraje, če živi dalje časa daleč od njih. Tu so bili dnevi pravega veselja, zlasti v družbi ljubeznivih gospodičen H. H. in T. K. Večkrat smo delale kratke sprehode med zeleno naravo. Enkrat malo daljšo turo do Šenturške gore. Gdčna K. preporna nedolžnih šal je večkrat s svojimi šaljivkami zaustavila korake. Ko se je smeh končal, se je šele mogla pot nadaljevati. — Še sedaj, kadar se spomnim na Vas, gdčna K. in na: ... »preserčkanu dete, žlati moj šinek« ... itd., se moram smejati. — Tudi v Velesovo sva šli s kolesi z gdčno Ivanko. Tu pred milostno podobo Matere božje sem se spomnila tudi vas, sestrice v tujini. Naj vas Ona vodi in blagoslavlja. — Dvakrat sem bila tudi pri sestanku kmečke in delavske dekl. KA, ki jo vodi požrtvovalna gdčna H. H. Tudi ta prizor je bil čisto nekaj novega zame. Kaj takega me po svetu ne zmoremo, ker smo preslabe in premalo dovzetne za to, kar bi nam bilo koristno in zelo potrebno za lepo življenje. Oh, da! Naše hrepenenje in stremljenje je za drugim ciljem, ki se mu pravi: svoboda; in uživanje! Gorje nam, sestrice drage, če bomo še nadaljevale tako žalostno, ostudno življenje in teptale najdragocenejše bisere!

In približal se je 13. maj. Začetek duh. vaj v Domu Device Mogočne. — Draga sestra, ali ti je že znan ta dom? Ali so ti že znane zaprte duh. vaje? Ali si že okusila srečo tega doma in spoznala Ljubezen, ki domuje v njem? Nisi! O, draga moja, polagam ti prošnjo na srce, ko se vrneš v domovino, ne pozabi iti k Njej v Dom Device Mogočne. Tam boš odtežila težo duše in srca, ki te sedaj teži in pritiska k tlom. Težka in bojevita je tvoja vloga življenja, zato pojdi k Mamici in Ona ti bo dala vse moči in milosti, da ostanesh zmagovalka težkega življenja. — Če ljubiš Brezmadežno, se ti bo v dnevih duh. vaj ljubezen pomnožila, če pa še, žal, ne poznaš ljubezni do Nje, boš spoznala v teh dneh, kaj je Ona, kaj je naša nebeška Mamica. Spoznala boš, da je brez Nje deklško življenje mrtvo.

Kako zelo rada bi vam popisala presrečne dneve duh. vaj in vam podarila samo delček one notranje sreče, katero sem občutila v teh svetih dneh. A žal se vse to popisati ne da. Spoznala in občutila boš, ko boš v resnici pokleknila pred Njo v Domu Device Mogočne in tako prišla: Po Mamici k Sinu. — Ne bodo ti samo tisti dnevi miru in tihote sveti. O, ne! Ob slehernem spominu na duh. vaje in na Brezmadežno, v kateri so vsi zakladi, boš občutila isto veselje. Ali ne boš srečna, sestra draga? O, presrečna! In blagor ti, ko se boš vrnila vsa pod varstvom Marijinim zopet mogoče nazaj na jug ali kamorkoli že.

Takoj po duhovnih vajah me je pot peljala proti italijanski meji v prijazne Žiri, na kratek obisk k predobri č. s. Mar. Jozefi. Kamor človek gre, tako lepo je in prijazno povsod. Res zelo prijazno je tam, četudi človek ne sme oz. ne more imeti daljši pogled na nobeno stran — razen navzgor — ker je kraj obdan s krasnimi, hribovitimi gozdovi. Zamišljena v zeleno košate in pevajoče gozdove, cvetoče vrtove, se mi je srce napolnilo z neko tesnobo. In sem otožno rekla: »O Bog, zakaj ni tudi tujina tako ljubezni polna in obdana s takimi krasotami, kot je domovina.« Popolnoma tih je bil odgovor: »V spominu te bo vse spremljalo.« — Tedaj sem stopila tudi prvič na italijanska tla.

Tako lepo se je približeval konec cvetočega maja in misleč, da z njim tudi moje počitnice. A bilo je drugače. Na vso »nejevoljo« sem jih morala podaljšati še za me-

sec junij. Tudi ta mesec je bil zelo lep in se je globoko vtisnil v spomin. Parkrat sem se tudi udeležila v nar. noši na taborih fant. odsekov in dekl. krožkov. Prvo v rojstni vasi in kmalu nato v Novem mestu. Prav lepo je bilo. Zlasti pa se mi je dopadlo ob pogledu na telovadni nastop članic. V splošnem pa so vsi kroji prav lepi.

Mineval je tudi mesec junij. In rečeno je bilo, da moram ostati še par mesecev doma, a najbolje, če vedno ostanem. Tedaj sem res napravila sklep: nič več na jug! Doma ostanem! A ni držalo dolgo in se kar uživet nisem mogla v to, da moram ostati doma. In prišel je dan, v katerem sem sklenila, da grem nazaj v objeme tujine, med sestrice drage, sotrpinke. Grem nazaj med nje, da bo zopet njihovo trpljenje tudi moje trpljenje. Njihovo veselje tudi moje veselje. Saj brez trpljenja ni življenja; kaj ne, sestrice drage?! Zato z veseljem in pomočjo Njeno naprej po trnjevi poti. Naprej, kot sejalka semena dobrega zgleda!

In najlepša krona mojega trimesečnega bivanja v domovini je bil K. K. K. v Ljubljani. — Oprostite mi, sestrice, ker toliko pa nisem zmožna, da bi vam mogla opisati te veličastne dneve, v katerih se je manifestiralo le za Njega, Kristusa Kralja. — Le to naj povem, da je tudi naša dolžnost, da smo in ostanemo še nadalje vojščakinje Njegove. Saj ravno nam dekletom v tujini so dani tolikeri trenutki, v katerih se pokažimo, da ni naše življenje samo za to ubogo solzno dolino. — In s temi bojevitimi trenutki si spletemo krono večne sreče.

Pišem in kar pišem, da nehati ne znam. Obširna in mogoče preobširna so moja pisma. A pišem jih z največjim veseljem in tako pohitim blizu in daleč, daleč...

Še preden končam, sprejmite vse zlate mamicice, vse drage sestrice in vse bralke Vigradi najprisrčnejše čestitke k božičnim praznikom. K novemu letu pa novih moči, milosti in blagoslova božjega!

Na sveti večer, ko se bodo vaše tihe molitve poglobile v ljubezni do Novorojenčka, spomnite se, prosim, tudi name!

To vam želi in prisrčno pozdravlja v duhu z vami
Mimi z juga.

Vesele božične praznike in mnogo blagoslova božjega v novem letu Vam želimo iz domovine in Vas v molitvi priporočamo ljubezni božji za stanovitnost v dobrem.

IZ DOMAČIH KROGOV

ZDK SVOJIM ČLANICAM

Začenjamo novo leto. Da bi bilo res novo, polno novih moči, svežih načrtov, bogatih stremljenj, uspešnega smotrenega dela, prosto vsake mlačnosti in otopelosti. Naj bi bilo to novo leto mlado leto, kakor smo mlade me po duši in telesu, željne močnega razgibanega življenja, ki naj bi prineslo srečo okolici, v kateri živimo in po nji nam, ki iščemo srečo v sreči drugih. Kdaj bo slednja izmed nas toliko zrela sama v sebi, da bo lahko brez težave šla preko lastnih potreb do potreb bližnjega? Ko se bo zgodilo, da bomo kakor ena želele in hotele vedno in v vsakem slučaju bližnjemu v pomoč, bodisi v telesnem ali duhovnem pogledu, takrat bo naš veliki dan, cel človek bomo, življenje nam s svojimi težavami ne bo moglo do živga, doživljale bomo edino pravo srečo, ki jo nam more ta svet dati. Doumele bomo cenno žrtev, njih vrednost in veličino življenja, ki je tako neizmerno lepo in bogato šele tedaj, ko v svoji resnični in iskreni ljubezni do bližnjega ne moremo nehati dajati in zopet dajati. Niso to prazne besede, to je resničnost, najbolj resnična stvarnost, le da jih je tako malo, ki bi imeli voljo, sami vzgojiti se v velike ljudi, ki so s to potjo našli smrtno srečo svojemu življenju. Sladko je nositi v sebi tako občutje. Milost je za človeka, kateremu Bog položi v srce smisel za tako stvar, v katerega položi čustvo globine duše in plemenitega stremljenja.

Me smo tukaj in na to vodilno mesto nas je postavila — ljubezen. Ali mislite, da kaj drugega? Le povejte mi, koliko je ljudi na svetu, ki so pripravljene še tiste pičle ure, ki so jim odmerjene po dnevnem opravilu, žrtvovati za druge, za ljudi, ki jih sploh ne poznajo?! Ni jih dosti. Tisti pa, ki tako delajo, morajo stvar, za katero se potegujejo, res globoko spoštovati in ljubiti, da imajo moč in voljo zanj žrtvovati toliko dragocenega časa in toliko duhovne sile.

In nam je pri srcu vaša vzgoja, vaša izobrazba, pri srcu ste nam ve same, vse vaše drobne dekliške želje, ki naj bi našle izpolnenje v dobrem in lepem, ki naj bi šle mimo vsega, kar ni svetlo in vzorno. V tem bi vam rade kazale pot in vas prepričale, da vse, kar

vam dajemo, vam dajemo iz ljubezni, in da imamo radi tega svojega globokega čustva pravico zahtevati od vas, da spoštujete in cenite vse naše ukrepe, da ne greste z malomarno in brezbrizno kretnjo preko naših pisanih stvari, kot so razne okrožnice, snov za sestanke in slično, o čemer smo se imele priliko prepričati pri nekaterih krožkih. Dober, ljubeč učitelj je vreden dobrega, ljubečega učenca.

To naj bo naše prvo pismo za novo leto. Tekom leta se bomo lahko marsikaj pogovorile v tem našem koticu. Časi so resni in ni, da bi se igrale same s seboj, kajti zgodi se lahko, da na ta način zaigramo življenje, katerega ima človek samo enkrat. Vrzimo s sebe vso otročarijo. Otroci ostanimo le toliko, kolikor je potrebno, da ne zgubimo na dekliški milini in nežnosti. Drugače pa bomo trezne, neustrašene in pogumne, in ne dopustimo, da bi šel čas mimo nas, ne da bi ga izpopolnile s smotrnim delom. Bog blagoslovi v novem letu naše polje!

M. Šijanec:

DEKLETOM V NOVO LETO

Spet se poslavlja staro leto od nas. Gotovo bo vsaka izmed Vas rekla: oh, kako hitro je minulo! Da, nič hitrejšega ni na svetu ko čas, in nič dragocenejšega ni od njega. Zakaj?

Prvi nauk za novo leto nam jasno pove, da si moramo postaviti sveži kvas in postrgati starega. Dekleta, stari kvas, to je naš značaj z mnogimi napakami. Le oglejmo se vsaka v svoje življenje nazaj! Kako malo je bilo premnogokrat tiste močne volje, ki bi morala biti močno orožje, da se je tako hitro uklonila — sovražniku. Druge besede od nas tako častno izrečene v katerem koli oziru so izpuhtele ko dim. In končno se ob vsem tem zruši cilj življenja. Da to je tisti stari kvas, ki ga treba vreči v stran.

Ob vstopu v novo leto si hočemo vsidrati značaj, trden, jasen, katoliškega duha.

Koliko mladine, koliko deklet zanaša danes življenje semtertja po svetu. Mnogo, mnogo jih je, ki si niso postavili nobenega skritega ideala za življenje, ni jim mar zaklad duše. Takim je edini cilj: mladost se

naj izživi. Kako prijetno se to sliši. Dekleta, taka mladost se resnično izživi. Takšna mladost je brez volje in moči proti strastem, ki nam v grozo tirajo dekleta v brezno.

Me se pa nočemo tako izživeti, ne damo se valovom, da nas razbijejo ob skale. Danes ob novem letu je začrtana naša pot v življenje v svetlem katoliškem duhu.

Dekleta, prilastimo si krepek značaj! Treba se bo boriti zanj, in krasen bo dan življenja ob lepem sončnem jutru — čisti zmagoviti mladosti.

Tako bo vpostavljen zares novi pravi kvas, samo iz takega je lahko veliko dobrega kruha, ki ga je danes svet tako lačen.

Dekle, tvoja velika dolžnost je to!

Ana Galetova:

DEKLE, ALI JE TAKO PRAV?

V vasi so ustanovili dekliški krožek. Od ust do ust je šla novica in dekleta so se zbirala v posvetovanja. Na ustanovnem občnem zboru so jih 19 zapisali v imenik. Vse so plačale članarino za leto dni naprej. Trikrat so prišle vse redno k sestankom — potem pa... Skušnjavec povsod poskuša svojo moč. To pot si je izbral usta gospodične »Ničle«. Ko so dekleta pletle vence za žegnanje, je sedela sredi kupov smrečja in modrovala: »Kako sodite o novem krožku? Jaz sem mnenja, da več škode napravi kot koristi. Brala sem, kdor hoče biti svetnik v novem času, ne sme ne v levo, ne v desno, ampak z vsemi naprej. To levičarstvo in desničarstvo vodi samo v sovrašтво.« Ne vem prav, če je bilo vseh 19 kandidatinj zraven takrat, vem le, da so vse molčale. Toda gospodična Ničla ni jenjala. S prekrižanimi rokami v naročju je bodeče gledala izmed visokih kupov smrečja: »Ti, Jelka, si se zapisala, ne? In ti, Lenka?« Neprijetno čustvo je obšlo vse prizadete. Saj bi ji odgovorile — pa porečejo, da so sovražne. Toda gospodična ne umakne pogleda, terja odgovor in počasi kot opravičilo prihajajo glasovi:

»Saj jaz bi se ne, če bi se Justina ne.«

»Ob nedeljah se ne vem dolgega časa kam obrniti, pa sem se vpisala.«

»Mene doma ne puste zlepa zdoma. Sem me pa puste. Pa je tako prijetno biti včasih prost.«

»Jaz pa ne dobim nikjer vzorcev za vezenje. Sestra predsednica nam jih je pa dala na razpolago in v izbero.«

»V Št. Rupertu so imele lani neka zelo poučna predavanja o ženi in njenem zdravju. Pravijo, da bo letos k nam tudi prihajal tisti zdravnik.«

»Človek mora povsod, kjer hodi, okoristiti sebe.«

Tako je bilo tisti večer, ko so dekleta pletle vence za žegnanje.

Sestra prednica pa je pisala med tem predavanjem za četrti sestanek:

»Tako sem vesela. Dvajset nas je. Saj je vseeno, koliko nas je — važno je to, da vemo me vse le eno: zakaj smo se poiskale. In če je še katera med nami, ki si ni na jasnem, naj ji prečitam: Otroci božji si želi biti med otroci božjimi.«

DEKLIŠKI KROŽEK JEŽICA

Nismo se še oglasile v »Vigredi«, a vendar nas je mnogo zvestih njenih naročnic in bralk.

Sklenile smo, da Vam, prijateljicam in bralkam »Vigredi«, ki se zanimate za prosvetno delo, v kratkih potezah orišemo naše društveno življenje, da ne boste mislile, da je Ježica zaspana.

Letos smo praznovali 30 letnico prosvetnega društva. Kat. prosv. društvo na Ježici je bilo ustanovljeno pod vodstvom duh. svetnika blagopok. Simona Zupana. V želji, da bi se ježenska mladina zbirala v skupnem domu, kjer bi zorela v krepke značaje, je sezidal sedanji prosvetni dom na Ježici. Ob letošnji 30 letnici smo se še posebno spomnili svojega ustanovitelja s tem, da smo darovali zanj sv. mašo, katere smo se udeležile v velikem številu. Na njegov grob smo položili venec, njegov spomin je z govorom počastil predsednik Kat. prosvetnega društva.

Ko smo 9. julija praznovali svoj 30 letni jubilej, nas je zjutraj prestrašil močan nalliv, ki je samo očistil Ježico prahu in zmanjšal vročino. Ves sprevod je potekel v najlepšem redu in v zadovoljstvo vseh. Sprevod je pokazal, da je prišel naš praznik. Korakali smo, polni navdušenja po glavni cesti, mimo farne cerkve pred društveni dom, kjer je na lepo okrašenem prostoru daroval sv. mašo predsednik P. Z. g. dr. Luk-

man, ki je imel tudi lep verski govor. Za tem je predsednik prosvetnega društva br. Lenarčič pričel slavnostno zborovanje. Kot govornik je nastopil dr. Miloš Stare. V svojem govoru nam je živo opisal naš položaj in pomen skupnega dela ter nas navduševal za naša lepa društvena načela. Popoldne smo priredili dobro uspeli telovadni nastop, pri katerem smo članice sodelovale z »Ziljskim rajanjem« in prostimi vajami. Svoj praznik smo zaključili s pesmijo in domačo zabavo. Navedemo naj še nekaj važnih prireditev tekom poslov. leta: V jeseni sta priredila DK in FO lepo uspelo mladinsko akademijo. Naš skupni društveni praznik 8. decembra smo obhajali s skupnim nastopom. DK je izvajal simbolično vajo »Gor čez izaro« in »Oj le šumi gozd zeleni« ter proste vaje. Članstvo je polnoštevilno prešlo sv. obhajilo, kot izraz naše verske, katoliške organiza-

cije. Seveda nismo pozabili na Miklavžev večer in »silvestrovanje«. Spomladi pa smo se večkrat zbirali k prosvetnim večerom. Dekliški krožek je uvedel redne sestanke vsak 2. teden in redne športne vaje.

Ker čutimo, da je postal naš društveni dom pretesen, da ne ustreza današnjim zahtevam, smo ustanovili stavbno zadrugo »Ježenski dom«, katere članice so tudi naša dekleta. Za nov prosvetni dom se je vsak član zavezal s podpisom, da z deležem 1000 din podpre to prepotrebno akcijo.

Navdušene prosvetne delavke sodelujejo tudi pri dramatskem odseku, ki je priredil v letošnjem posl. letu več iger: »Igro življenja«, »Lepo Vido«, »Micki je treba moža.«

Vse naše sestre in bralke »Vigredi« pozdravljajo z — Bog živi!

Članice DK Ježica.

V NAŠIH DOMOVIH

A. L.:

DRUŽINA

Vsem nam je znano, da je sv. oče Pij XI. pred nekaj leti izdal velepomembno okrožnico na vse vernike celega sveta; začinja se z besedami: »Casti connubii«. V tej okrožnici sv. oče razlaga pojem zakona in družine, kakršno Bog hoče.

Nekaj posebnega je način, kako je to važno vprašanje naslovljeno na celotno človeštvo.

Na mali celici družine, katoliške družine, kakršna mora biti, se gradi sreča občine, dežele, države, vseh ljudstev in narodov in s tem vsega človeštva.

Ako naj se bolno človeštvo ozdravi, je treba, da se v prvi vrsti začne z zdravljenjem družine.

Treba je, da si pridobimo vsi pravilno razumevanje družine, družinskih dolžnosti in družinskih pravic; treba je, da se vsi čisto zavedno vzgajamo za družino. To zadene vsako bralko Vigredi, če se pripravlja, da bo nekoč kot mati in gospodinja služila družini, ali pa kot neporočena v družini delala. Nujno je, da vse zmožnosti žene za plemenito in sveto ljubezen v družini razvijamo in se zato vadimo v vseh tistih čednostih, ki so gospodinji, ženi, materi nujno potrebne. Miroljub-

nost, varčnost, red, resničnost, obzirnost, čistost, zvestoba, potrpežljivost so tiste čednosti in je največje važnosti, da se s stikom z nami vsaka družina oplemeniti, dvigne in požiivi.

Za to je najprej potrebno, da se bojujemo proti naravni sebičnosti, ki je vrastla v vsakega človeka, torej tudi v vsako žensko bitje. Prav ta boj je najboljši, kar moremo doprinesiti h gradnji zdrave in srečne katoliške družine. Le ljudje, ki se sami posvečujejo in zaradi božje volje stalno vodijo boj s svojimi napakami, bodo mogli za družino započeti tisto delo, ki je za vso bodočnost potrebno.

Če opazujemo in razmišljamo nesrečne razmere številnih družin današnjega časa, moramo pošteno priznati, da je največji vzrok razkrajanja teh družin pomanjkanje samovzgoje, obzirnosti in skromnosti, skratka napake in strasti posameznih članov družine. Neprijetno je res: žrtve in premagovanja se kažejo na vseh koncih in krajih. Stokrat je treba molčati, ko bi človek najraje govoril in dokazal svojo pravico. Samo dobra moraš biti, pa bi rada, da se uveljaviš, udarila ob mizo. Požreti moraš trpko besedo, ki bi jo tako rada vrgla iz sebe. Nositi moraš težo dela in dneva, ko bi najraje pre-

križala roke. Morebiti je treba tudi govoriti, ko bi raje molčala; biti moraš odločna, ko bi se najraje skrila v svoj kotiček. Toda: gre za družino, ne za posameznika; gre za bodočnost vseh članov družine, ne samo za tvojo! Zato stori, kar je treba!

Pa ne samo to! Tudi praktično se moramo vzgajati za delo v družini! Ali znamo vse kuhati, šivati, krpati, pospravljati, obvezati nastalo rano, negovati otroka in dojenčka, oskrbovati bolnika z vsem potrebnim, pomagati pri nezgodi? To so vprašanja, ki marsikateri izmed nas poženejo rdečico v lice ob priznanju, da vsega tega ne znamo. Pa so še druge zahteve v domu in družini! Ali si upamo s svojim znanjem pričeti novo gospodinjstvo? Ali znamo pravilno ravnati s pohištvom? Ali znamo urediti prijeten dom tudi z malimi sredstvi? Ali znamo biti središče doma, okoli katerega se bodo radi zbirali vsi člani družine in se bodo dobro počutili?

Čudna vprašanja to, kaj-ne, pa vendar za vest odgovornosti, ki jo ima vsaka žena, dolžnost skrbi za družino, prostovoljna vdanost domu in vsem članom družine in s tem služba, neplačana služba družini in domu, vse to so dolžnosti, ki jih tisoč in tisoč slovenskih žena vrši dan za dnem zvesto in vdano. Vse pa vemo, da je treba za vestno in zvesto izvrševanje gospodinjstvih in materinskih dolžnosti vedno nove in skrbne vaje in učenja. Nudila nam bo pomoč pri tem našem delu naša Vigred. Zato vabimo vse žene in dekleta, gospodinje in matere, da se vsak mesec pomude pri tem oddelku, kjer se bomo pogovarjale prav o naših dolžnostih do doma in družine. V posebnih člankih pa bomo razmišljale o okrožnici sv. očeta, ki jo je naslovil na nas vse, da bomo ob razumevanju njegove skrbi za naše družine rastle v dobre matere in gospodinje ter naše domove zgradile v sončne domove, ki bodo v veselje ne le samo družinskim članom, ampak tudi vsem, ki bodo obiskali naše družine.

KUHARSKI ZAPISKI ZA JANUAR

Ohrovtova juha. Malo ohrovtovo glavico očisti in seseklja. Zribaj na strgalniku korenček, koreninico peteršilja, košček zelene in košček zelene kolerabe. Segrej v kozici 6 dkg olja in prepraži najprej žlico sesekljanega čebule, potem žlico sesekljanega zelenega peteršilja, nato pripravljeno zelenjavo in

slednjič še ohrovt. Ko je že vse doobra prepraženo, dodaj kavno žličko paradižnikove mezge, potresi žlico moke in zalij z vodo ali kostno juho. Zakuhaj dve pesti riža in na kocke zrezano safalado. Preden serviraš, dodaj dve žlici kisle smetane.

Kvašena divjačina. Oskrbi si kos srne od pleča, stegna ali hrbita in ga položi v porcelanasto ali dobro položeno skledo. Za kvašo zavri $\frac{1}{2}$ l vode in eno osminko l rdečega vina ali vinskega kisa ter vlij vrelo čez meso. Čez dva dni meso ocedi in osuši, pretakni s prekajeno slanino in kislimi kumaricami ter nadrgni s soljo in poprom. Opeci meso od vseh strani v 4 dkg vroče masti in dodaj na kolesca zrezano čebulo in juhino zelenjavo. Ko se vse nekoliko zmežča, potresi žlico moke in jo močno prepraži; dodaj žličko paradižnikove mezge, žličko gorčice, dve žlici vkuhanih brusnic in zalij s kvašo, v kateri si namakala meso. Zakrito pari, da se meso zmežča. Potem zreži meso na lepe rezine in ga oblij s pretlačeno omako.

Parjeno svinjsko stegno. Lep kos svinjskega stegna nadrgni s soljo, poprom, kumno in zrnem strtega česna. Segrej v kozici 4 dkg masti in opeci meso od vseh strani. Potem ga polij s $\frac{1}{2}$ l svetlega piva in pokrito pari do mehkega. Posebej kuhaj v $\frac{1}{2}$ l vode na kolesca zrezano čebulo, pol lorberjevega lista, vršiček peteršilja in zelene, dva korenčka in 2-3 paradižnike ali žličko paradižnikove mezge. Ko je zelenjava mehka, jo z juho vred pretlači k mesu. Proti koncu dodaj 10 dkg svežih ali pest suhih in poparjenih ter sesekljanih gob, ki si jih zmešala z žličko moke in poškropila z limonovim sokom.

Praženo zelje. Veliko zeljnato glavo zreži na rezance, potresi s soljo, poprom in kumno in stisni skupaj, da se skvasi. Čez 1 uro prepraži 5 dkg sesekljane prekajene slanine in stopi v njej žličko sladkorja, da bo svetlorumen in tekoč; dodaj sesekljano čebulo in polij z dvema žlicama kisa. Ko se ta nekoliko skadi, prideni zelje, zalij nekoliko z vodo in če hočeš, še z belim vinom in praži do mehkega.

Narastek iz pljuč in fižolova polivka. $\frac{3}{4}$ kg kakeršnihkoli pljuč operi in skuhaj v slani vodi, kateri si dodala peresce lorberja. Ko se v juhi ohladi, jih vzemi ven in premelji na mesnem stroju. V 2 dkg masti

precvri žlico sesekljane čebule in zelenega peteršilja, dodaj sesekljano sardelo in potreši z žlico moke. Zalij z juho od pljučk, da dobiš gostljato omako. Potem dodaj še pljučka in 2 namočeni in ožeti žemlji, odišavi z majeronom in papriko in zamešaj nazadnje še 1 jajce. Stresi na namazano in z drobtinami potreseno pekačo, potresi še po vrhu z drobtinicami in peci 40 minut v dobro segreti pečici.

Za polivko namoči $\frac{1}{2}$ kg fižola in ga drugi dan skuhaj v juhi od pljučk. Dodaj mu prežganje iz 2 žlic masti, žlice moke, sesekljane čebule in zelenja od zelene, nekoliko okisaj in kuhaj vse skupaj še četrtr ure.

Potice se pečejo ...

Češki cmok. Zreži na majhne kocke pet en dan starih žemelj in jih namoči z mlekom. Na prav drobne kocke zreži še 10 dkg prekajene slanine in jo praži samo toliko, da postane prozorna; potem odlij mast, slanino pa stresi k žemljam. Vmešaj 8 dkg presnega masla, 4 rumenjake ter primešaj trd sneg 4 beljakov in namočene in zabeljene žemlje. Namoči servijeto v mrzli vodi in jo ožmi. Stresi nanjo pripravljeno zmes, oblikuj klobaso, jo lepo zavij in poveži z vrvcico. Kuhaj v slani vodi 1 uro. Potem vzemi ven in pusti nekaj minut, da se skadi in shlapi. Potem odvij, zreži na rezine, zloži na krožnik in zabeli s presnim maslom in drobtinicami.

Novoletna torta. Mešaj 4 dkg presnega masla, 7 dkg segrete čokolade, 4 dkg slad-

korja in 3 rumenjake; da se bolj rahlo vmeša, mešaj na robu štedilnika, da se nekoliko segreje. Trd sneg 3 beljakov stepaj še nekaj minut s 3dkg sladkorja in ga z 9 dkg moke zamešaj med prejšnje. Namaži na namazano pekačo tri za prst debele kolobarje in jih speci v dobro segreti pečici. Še vroče vzemi s pekače in jih postavi na hladno. Za kremo zmešaj 10 dkg segrete čokolade s toliko tople vode, da je gladka. Stepí $\frac{1}{4}$ l sladke smetane in zamešaj vanjo pripravljeno čokolado. S to kremo namaži torto vmes in povrhu in jo potresi z naribano čokolado. Ob robu jo obrizgaj z zvezdicami iz kreme.

Sirovi rožički. Stresi na desko 30 dkg moke in sesekaj vanjo 15 dkg presnega masla, dodaj 30 dkg zdrobljenega mehkega sira, osoli in zgneti v testo. Zvaljaj za nožev rob debelo in zreži na tri ali štirikotnike. Nadevaj jih s trdo omako in zavij rožičke. Devaj jih na namazane pekače in speci v zelo topli pečici. Povaljaj vroče v sladkorju z nekoliko vanilije. Postrezi s toplimi ali mrzlimi.

GOSPODINJA VPRAŠUJE

R. V. Večkrat se zgodi, da navidezno dobro jajce, kjer se rumenjaki in beljaki še dobro ločita, nekoliko diši po zatohlem ali plesnjevem in vso jed pokvari. Kako tako jajce spoznam ali kako jed popravim, če je prišlo tako jajce vmes?

Če pride tako jajce v jed, se na žalost ne da dosti rešiti. Pa tudi pred uporabo takih jajec ne moreš spoznati, tudi če jih prav osvetliš, ker samo diše, nimajo pa še temnih lis, ki so značilne za pokvarjena jajca. Previdna gospodinja bo zlasti pozimi pazila in vsako jajce posebej ubila ter šele potem zmešala v jed. Če n. pr. pripravljáš jed, kjer boš rabila rumenjake in beljake, si moraš tako pripraviti dve posodi. Pa vzemi še tretjo manjšo, v katero boš najprej vsak beljak spustila na poskušnjo. Če je dober, ga boš dala k drugim, pravtako rumenjaki, ki ti je ostal v lupini. Vsako jajce pa, ki ga ubiješ, najprej poduhaj, pa boš takoj videla, pri čem si tudi brez posebne posodice. Če si tako po plesnivem dišeče jajce pravočasno opazila, deni ubitega v plitvo posodico med okna, da se razdiši, tako ga mnogokrat še lahko rabiš.

Z. J. Še od matere imam izvrsten recept za šarkelj. Nikdar se mi pa tako ne posreči, kot ga imam v spominu. Navadno ima neenakomerne in prevelike luknje, čeprav sem testo skrbno in dolgo stepala. Kaj je temu vzrok?

Ne da bi poznala recept, je tukaj težko prav svetovati. Poskusite tako, da vam šarkelj najprej napol shaja v posodi, kjer ste ga stepali in ga potem še enkrat stepajte in šele nato daste v posodo, kjer boste pekli, da se tukaj dokončno dvigne. Dvakrat shajano testo je vedno bolj rahlo in enakomerno. Morda tudi testo pretrdo zamesite. Za šarkelj je testo le napol trdo in le tako se pri enkratnem shajanju enakomerno dvigne. Če je pa v receptu sneg, je pa morda vzrok vaših neprilik, ker se le težko pravilno zameša med kvasno testo. Tudi pri tortah, ki niso z vso skrbjo vmešane, povzročata sneg velike in neenakomerne luknje. Pazite na vse te okolnosti, poskusite in poročajte!

M. K. Da si delo olajšam, pripravim večkrat prikuho za zvečer opoldne. Pa je prikuha opoldne lepo zelena in okusna, zvečer je pa rjavkasta in nezatna. Posebno opazam to pri špinači.

Pri vseh zelenih prikudah, torej pri špinači, ohrovtu, zelju, solati, moramo paziti, da se le kratek čas kuha skupaj s prežganjem. Zato bo najbolje, da prežganje najprej zalijete samo z zelenjavno juho in šele, ko se je ta že nekoliko pokuhala, dodaste kuhano in sesekljano zelenjavo. Potem pa tisto, ki ste jo namenili za večerjo, takoj odzamete, daste v čisto, dobro pološčeno ali porcelanasto posodo in pokrijete z omaščenim papirjem, da se ne more narediti kožica. Še bolje pa bo, če zelenjavo opoldne samo skuhate in jo potem zvečer samo prepražite. To vam ne bo dalo mnogo več dela kot pregrevanje, je pa treba priporočati.

D. Š. Da prihranim kozarce, imam marmelado v večjih kozarcih. Ko so pa načeti, moram marmelado vedno hitro porabiti, drugače mi vsa po vrhu plesni!

Če je marmelada res dovolj kuhana, to se pravi, lepo strjena, da ne stoji mokrota na vrhu, ko je enkrat načeta, se more tudi načeta dobro držati, posebno pozimi. Vzemite marmelado iz posode vedno le z brezhibno čisto, najbolje leseno žlico. Površino lepo zravnaj in ne napackaj marmelade po vsej

posodi. Kozarec po uporabi vedno skrbno in neprodušno zaveži. Shrani marmelado na suhem, hladnem in če mogoče temnem prostoru. Če vse to ne pomaga, potresi po vsaki uporabi marmelado s sladkorjem ali poškropi z rumom.

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovarja dr. M. Justin.

M. P. H.

»Kaj da vam je storiti, da dobite redno mesečno perilo« hočete vedeti. Redne periode še do sedaj nikdar niste imeli, pravite na 6 do 7 tednov pa tudi na 2 meseca jo ni bilo navadno. Stara ste 18 let. Po perilu in pred perilom nobenih bolečin. Glava vas pa vedno boli, zlasti, če kaj težkega delate, vzdigujete itd. Sploh Vam pa sili kri stalno v glavo, noge imate pa mrzle.

Iz vsega, kar poročate, je pri Vas motnja v kroženju, krvni cirkulaciji. Pregled od strani zdravnika, kaj je s srcem, kaj z jajčniki, bi bil potreben. Če se uredi oz. dá urediti do neke meje to, potem bo upati, da bo tudi perijoda rednejša. Do sedaj pa ne more biti drugače, ker je motnja v organizmu.

Zvesta naročnica.

Stara ste 23 let. Do sedaj vse skozi redno perilo, v januarju letos ste pa prestali hudo hripo in od tedaj je perijoda že 2 krat izostala. Počutite se slabo in hujšate. Rmanov čaj in janežev čaj Vam nič ne pomaga.

Če je izostanek perijode res le odvisen pri Vas od hripe — in to je včasih res — potem se morate najprej pošteno ozdraviti te hripe. Hripa namreč je zelo zahrbtna bolezen, izgleda kot nedolžna stvar, toda če se zagriže v človeka, mu s svojim tokom včasih prizadene hudo škodo. To smo videli po epidemiji Španske hripe l. 1918 do 19 in 20. leta in imajo še danes nekateri ljudje posledice živčnega in drugače telesnega značaja.

Tako je tudi možnost, da je pri Vas posledica hripe — nerednost v perijodi, kot splošna obolelost telesa. Počakajte, če je to od hripe, bo perijoda redna, ko se te posledice hripe odstranijo in pozdravijo. Dobro bi pa bilo le, da se daste enkrat zdravniško pregledati.

R. A.

Vi pa želite, da se Vam obrazloži, kako je s potenjem Vaših nog in rok. Neznosen duh,

ki pri tem nastaja, Vas moti in si ne znate pomagati.

Potenje nog z neznošnim smradom dobim pri ljudeh gotovega telesnega razpoloženja, — ki imajo stalno čevlje na nogah, ki si malokdaj privoščijo dobroto bosih nog. Koža ne more dihati in zato začno kar cediti iz sebe neko tekočino, ki se razkraja v obutih čevljih na nogi in odtod smrad. Če je to pri Vas, potem: Veliko hodite bosa. Poleti gre to lahko, ko se sončenje lahko izvede, če ima človek čas, in zato si ga morate vzeti. Pozimi pa bosa v zakurjeni sobi! Vsak dan po go-

tovem redu, le prehladiti se ne smete, to je, ne smete čutiti, da Vas zebe v noge in da Vam to dela neprijetnosti. Mazanje z jodovo tinkturo po vsakem umivanju je zelo priporočljivo. Kar vso nogo namažite enkrat na dan, morda celo dvakrat.

Z rokami je drugačno. Te so itak proste, rokavic ne nosite. Sodim torej, da se tudi drugače po obrazu zelo potite. Če je to tako, potem je to v zvezi z živčnim sistemom, ki obvlada ožilje in krvni obtok.

V tem oziru je treba zdravniške ugotovitve.

Dr. Justin.

* * *

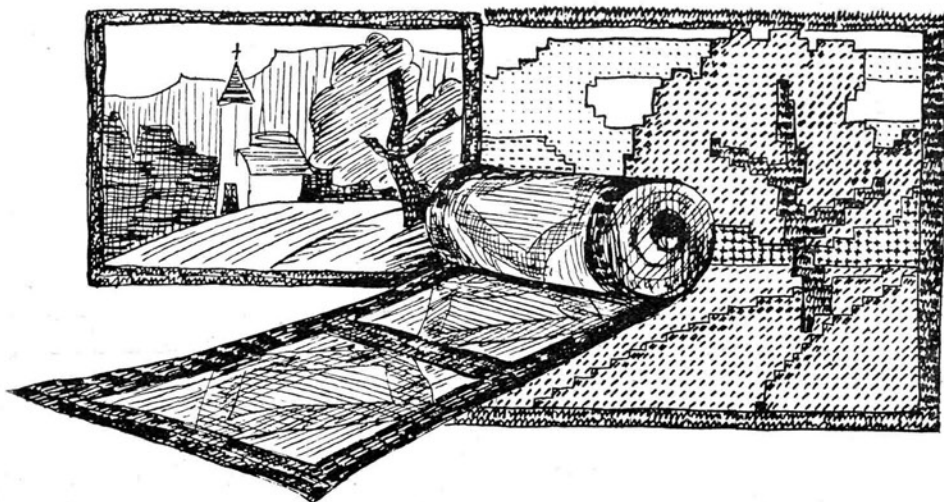
ZEMLJA JE TISTA ZVEZDA, NA KATERI SE SVETNIKI VZGAJAJO V POTRPLJENJU. IN KER JE VSAKA DUŠA K SVETNIŠTVU POKLICANA, ZATO VAJE V POTRPLJENJU NI KONCA. (E. H.)

ZA PRIDNE ROKE

TOPLA PREŠITA ODEJA (Glej št. 12!)

Pripravimo aparat: Iz močne lepenke izrežemo kvadrat s stranicami 15 cm in narišemo na lepenko kvadrat s stranicami 12 cm. Potrebujemo najmanj 4 pletilke, ki jih položimo navpično i. s. začnemo ob prvi risani stranici, naslednje v razdalji po 3 cm tako, da pride 4. na drugo navpično risano stranico kvadrata. Prišijemo jih z nekaj vbodi na karton. Vbodi ne smejo segati čez risani kvadrat. Dobro je, ako prišijemo še 4 pletilke v vodoravni smeri, da nastane mreža. Trak iz debelej-

ših nogavic v širini 3 do 4 cm napeljemo ob prvi pletilki navzdol, zavijemo čez spodnji del pletilke navzgor, čez zgornji del druge pletilke navzdol itd., dokler smo prišli k spodnjemu delu zadnje pletilke. Sedaj moramo vtikati trak v vodoravni legi po platnenem načinu tako dolgo, da pridemo nazaj k začetku. Ako nismo porabili vso nogavico za en kvadrat, si lahko narišemo večji kvadrat in režemo širše trakove. Najboljše pa je, ako izračunamo velikost kvadrata, izmerimo dolžino traku ter narišemo kvadrat v velikosti ene desetine vse

dolžine. Z ozkim trakom nogavic v drugi barvi kvačkamo čez vsak kvadrat neovite in združimo hkrati pripravljene kvadrate v veliko odejo. Še lepše izgleda odeja, ki je izdelana iz rozet. Na istem kartonu z osmimi pletilkami je mreža z 9 kvadrati. Ob središču kvadrata napeljemo trak nogavice ter ga s par obodi zaključimo v krog, z drugo nitko ga pa nalahko pritrdimo na karton. Trak napeljemo v obliki cvetlice, menjaje čez eno pletilko in skozi krog, čez drugo pletilko in skozi krog itd. Ko smo to desetkrat storili, vtakemo trak še dvakrat ali trikrat skozi rozeto v obliki polža, da pridemo zopet na zunanji rob. Ko smo izdrli pletilke in odparali nekaj vbodov ob središčnem krogu, kar pa smo že lahko storili med delom, je rozeta končana. Pletilke vtakemo v iste vbode na kartonu ter nadaljujemo novo rozeto ne da bi trak odrezale. Rozeto obkvačkamo z volno v živordeči barvi 1 neovito, 1 verižno ter jih hkrati združujemo. Za zimski čas zašijemo za to odejo prevleko iz barvastega barhenta s cvetličnim vzorcem in pustimo pri strani krajši razpork, ki ga zapnemo z vzmetniki. Na notranji strani prevleke pa prišijemo 12 vzmetnikov v enakomernih kvadratnih razdaljah kakor pri prešitih odejah. Ker je odeja luknjičasta, zapnemo z lahkoto vse vzmetnike skozi odejo in s tem združimo vrhni del prevleke s spodnjim, kakor da bi bila prešita. Za toplejši čas pa si pripravimo na enak način prevleko iz prozornega ali čipkastega blaga. Nad vzmetniki prišijemo kvačkane volnene rožice v rdeči barvi. Odeja je zelo trpežna, lepa ter higijenična, ker jo lahko vso operemo.

PREPROGE IZ SLAME

Iz vlažne slame, ki se je namočila čez noč, spletaemo za palec debele kite in jo položimo po širini na ravno ploskev. Za predpražnik zaobrnemo pri 40 cm dolžine kito nazaj ter jo položimo ob dolžini začetne kite. Prišijemo jo ob robovih trdno skupaj z motvozom. Ko jo ob enaki dolžini v drugič zasukamo, jo zopet zašijemo kakor prej. To ponavljamo, da dobimo poljubno dolžino. Predpražnik obrobimo z isto kito. Vstavljanje novih bilk je lahko, kar delamo sproti. Za predposteljniak rabimo namesto slame ličje. Ko je zgo-

tovljen, ga lužimo z rdečo, modro in rumeno barvo.

Velika sobna preproga. Slamnate kite kakor prej šivamo v obliki polža v poljubno velikost. Obod razdelimo na štiri enake dele in napravimo štiri znamenja. V polovici ene četrtine šivamo kito v polkrog tja in nazaj ter tvorimo prvo rozeto. Nadaljnje rozete nadaljujemo kakor kaže slika v 12. št. ter napravimo še zaključno vrsto v obliki rož ali listov. Zadnji 2 vrsti sta ravni. Za to delo ne potrebujemo risbe v naravni velikosti, temveč moramo vse meriti s centimetrom. Preproga je lahko zelo velika in jo lužimo v raznih barvah.

Preproge lahko izdelujemo po pre mnogih načinih. N. pr. najfinejše na statvah, ki so dragocene in zahtevajo mnogo truda, preproge iz rabljenih nogavic kakor opisuje novemberska »Vigred«, iz slame ali ličja po navodilih decemberske Vigredi. Vsaka ljubiteljica ročnega dela pa lahko sestavi sama nov način dela, ki bo odgovaljal potrebi in materijalu, ki ga ima na razpolago. Razlika v delu med preprogo in posteljno odejo ali drugimi pregrinjali ja samo v trdoti dela in laterijala. Zato kupimo za preproge prav debel motvoz in ga obkvačkamo gosto in trdno z neovitimi v volneni ali bombažni preji. Obojno lahko nadomestimo z materijalom, ki ga imamo navadno vedno pri hiši. Namesto motvoza narežemo poljubno bombaževo tkanino odnošenih oblek ali perila v 4—5 cm široke trakove, ki jih obkvačkamo stisnjeno in gosto. Namesto volnene preje lahko služijo razne volnene nitje odparanih žemperjev, nogavic in drugih predmetov. Kvačkamo navadno s tremi nitkami skupno. Ker pa so nitke bile že rabljene so manj trpežne in jim moramo dodati novo prejo iz nebeljenega bombaža ali iz rjave barve. Na ta način bo preproga lahko poljubno debela ter zelo trpežna. Pri tem delu imamo priliko sestavljati preprogo povzorcih v zelo lepih in finih barvah. Vsak klopčič volnene preje položimo v drugo škatljo, da se ne more razvozljati. Barvni vzorec mora imeti po možnosti večje ploskve. Kvadrate štejemo kakor pri križevatem obojdu. Ako kvačkamo čez motvoz tvorita prištetju dve neoviti en kvadrat, ako pa kvačkamo čez jako debele trakove rabljenega blaga, štejemo 3 ali 4 neovite za en kvadrat.

V vsakem 3m Kneippove
se nahaja prazeno sladno jetro,
kakor na primer jedrce v orehu

Barvni vzorec ima rumeno, 2 rdeči in 2 modri barva. Za rumeno rabimo tri najbolj svetle nitke, za rdečo vse rdeče in rujave nitke, za temno rdečo dodamo rdeči eno modro nitko, za modri barvi vse modre, temne in črne. Ko menjamo barvne nitke jih odrežemo, toda le po eno in stavimo nitko v drugi barvi. Ko je preproga gotova, jo okvačkamo parkrat krog in krog po enakem načinu v temnih barvah. Po raznih vzorcih lahko kvačkamo zelo lepe in tople tekače. Ako pa ne moremo kvačkati po barvnem vzorcu navijemo vse tri nitke na en klopčič in kvačkamo brez vzorca.

Stenske preproge delamo iz mehkejšega materiala. Namesto motvoza rabimo nogavice, ki jih porežemo na 2 cm široke trakove. Lahko pa rabimo poljubno blago, ki

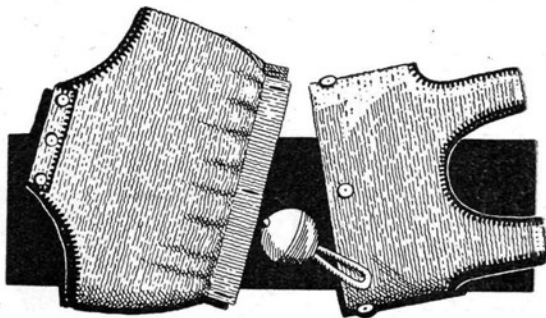
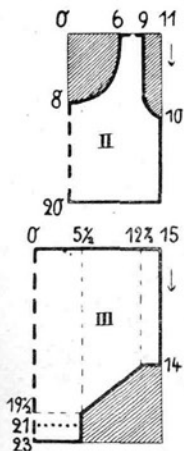
ga režemo v 4 cm široke trakove, katere dvakrat spodvijemo, da so le 1 cm široki ter jih navdarimo. Trakove obkvačkamo kakor prej gosto z neovitimi s tremi nitkami barvaste volne, ki jo menjamo v temne in svetle ploskve, kakor vidimo na predlogi. Lahko povečamo poljubno predlogo in kvačkamo približno ali nekoliko slično.

Piščanec.

ŽIVOTEK

IN HLAČKE ZANAŠEGA MALEGA

Oboje lahko izgotovimo iz 90 g takozvane »Baby-volne«, kakor kaže kroj. Životek pričnemo na spodnjem robu, pletemo tja in nazaj z desnimi petljami, pletemo preramnice dalje vsako zase in na vsako polovico zadnjega dela. Stranske robove potem sešijemo. Vratno in rokavno izrezo obkvačkamo z gostimi petljami z rožnato ali svetlomodro volno. Na hrbtu napravimo ob robu 3 zanke in na drugo stran hrbtnege dela prišijemo v enaki razdalji 3 gumbe. Da bomo mogle pri-

peti hlačke na životek, prišijemo v sredo sprednjega dela spodaj gumb in na vsako stransko šivo. — Hlačke pletemo v dveh delih, kakor kaže kroj. Pričnemo na zgornjem robu. Pletemo tja in nazaj z desnimi petljami. Prednji del končamo pri pikčasti črti; zadnji del pa je za toliko daljši, kolikor je od pikčaste črte dalje. Ta zadnji del ima v

tem robu 3 gumbnice (4 petlje odzankamo v eni vrsti, v drugi vrsti pa jih zopet nasujemo). Dovršeni prednji in zadnji del sešijemo ob strani od roba hlačnice do gornje polovice in obkvačkamo hlačni rob z rožnato ali svetlomodro volno. — K hlačkam prišijemo 2 in pol cm širok pas, ki ima v sprednjem in zadnjem delu po 3 gumbnice.

1. Komplet počivljajo (1 m blaga — 140 cm vstavljene, barvano ubrane proge (4.25 m blaga — 140 cm šir.).

2. Posebno draženstno izgleda nova plaščna obleka iz »petita« blaga z belo pike - vestico in tresno obrobo. (2.60 m blaga — 130 cm širine).

3. Model iz svilenege jersey-a učinkuje radi izrazite hrbtnne partije in močno poudarjene širine zadnjega dela krila. (3.90 m blaga — 92 cm šir.).

4. Volneno karirano blago vzamemo za to, spretno ukrojeno, športno obleko. (2.30 m blaga — 130 cm šir.).

5. Bluza je krojena v stilu »dečve« iz živo vzorčastega volnenege blaga. (1.10 m blaga — 130 cm šir.).

6. Mična bluza iz jersey-a nam služi kot dopolnilo h kostumu. šir.).

Utihnili so in začeli razmišljati. Nato je zopet proseče vzdihoval: »Odpri vendar, Barbika, saj sem jaz!«

»Ne, ne, moj Tonček nima tako pijanega glasu, moj Tonček drugače govori!«

Ko je Tonček uvidel, da mu Barbika ne verjame in ne odpre, je klavern in pobit zlezal na svislji. Ležal je dolgo brez spanca. Šele proti jutru je zaspal s sklepom, da ne bo več ponočeval.

Ko se je prebudil, je bilo sonce že visoko

na nebu. Pomel si je oči in se splazil boječe v hišo, kjer ga je Barbika poredno gledala in vprašala, kod je tako dolgo hodil. Molčal je, pozajtrkoval in odšel na delo.

Zvečer je Barbiki obljubil, da ne bo nikdar več ponočeval. Držal je besedo in postal vzoren mož.

Dva popolna dekliška kroja, dobro ohranjena, eden za večjo, drugi za manjšo velikost po znižani ceni prodam. Naslov v upravi Vigredi.

DOBRE KNJIGE

Bog med nami. Obiskovanja in premišljevanja v presvetem Zakramentu pričujočega Boga. Izdal Janez Kalan. II. natis. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Leto 1939, Cena v usnje vezani knjigi z rdečo obrezo din 44.— Knjiga je razdeljena v tri dele: 1. Premišljevanje, 2. Sončni utrinki, 3. Jezus hodeč po zemlji — in bivajoč med nami. — Za vse tiste Vigrednice, ki hodijo vsak dan ali vsaj pogosto k sv. obhajilu, bo ta knjiga prijetna izprememba za pripravo in zahvalo. Kratek molitvenik vsebuje vse najpotrebnejše molitve. Tako je knjiga popolnoma urejena za splošno porabo, četudi prav posebno služi za obisk Najsvetejšega in pripravi in zahvali za sv. obhajilo. — Brez sladkobne pobožnosti vsebujejo molitve in premišljevanja toliko pristne pobude za pravo pobožnost, da nobeni ne bo žal, ko si jo bo omislila. Sezite vse po njej!

Slovensko Sveto pismo Nove zaveze v žepni izdaji se dobi zdaj celotno. Prej je izšel prvi del, ki vsebuje Evangelije in Apostolska dela, zdaj pa je izšel še II. del, ki vsebuje Apostolske liste in Razodetje. Vsaka knjiga zase stane samo din 8.—, v celo platno vezana din 12.—, oba dela skupaj v celo platno vezana din 22.—, v usnju z zlato obrezo din 48.— Založil je obe knjigi škofijski ordinarijat, dobivata pa se tudi v Jugoslovanski knjigarni. — Sv. pismo, najvažnejša knjiga za vsakega katoličana, spada nujno tudi v knjižnico vsake Vigrednice. Če si že Vigrednice leto za letom kupujejo najrazličnejše knjige in jih urejajo doma v družinsko ali lastno knjižnico, morajo prav gotovo uvrstiti tudi Sv. pismo vanjo, zlasti še, ker je v tako prilični in lepi obliki.

Izšla je druga številka lista »*Mali gospodar*«, ki ga je začelo izdajati »Osrednje društvo rejcev malih živali« v Ljubljani. Novemberska številka lista je propagandna in so jo prejeli rejci malih živali zastonj.

List je namenjen predvsem rejcem malih živali in vsem malim gospodarjem, ki imajo kos vrta, njivo, sadovnjak.

Vsebina lista je kaj pestra in zelo poučna za vse, ki imajo opravka z rejo malih živali in malo kmetijo. V uvodniku razpravlja dr. M. Dular, ravnatelj velesejma o banovinski razstavi malih živali. Nadalje piše o razstavi ing. A. Greif. Za ustanovitev prodajne in nabavne zadruge se ogreva I. Gerdol in dokazuje gospodarske koristi rejcev, ki bi jih imeli od takšnih zadrug. Posavec navaja vsa dela, ki naj jih kokošjerejec opravlja pozimi. Srčnik I. priporoča za zimsko krmljenje domačih kuncev peso. V drugem članku piše isti pisec o menjavi dlake domačih kuncev v jeseni. Grabnar Drago opisuje, kako izdelamo praktične valilne skledice za golobe, kmetijski referent g. Ambrož prikazuje sliko ovčje reje v Belokrajini. Dr. J. Koren navaja v veterinarskem koticu članek o tuberkulozi pri kokoših. Kampuš R. prispeva zanimiv članek o angorski volni. Z. P. Š. pa poučuje rejce ptičarje kako lahko prezimijo na prostem papigice škobčevke. Dr. Š. Žibert nam prikazuje najpogostejše bolezni prašičev in navaja kako jih zatiramo in zdravimo.

Vsebinsko je list izmed mnogih podobnih listov vsekakor na višku, pa tudi opremljen je tako, da je vsakomur všeč. Urejuje ga šol. upr. Paljk Leopold. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Gajeva ul. 9 -I. Letna naročnina je za člane rejskih organizacij včlanjenih v »Osrednjem društvu« 25.— din, za nečlane pa 32.— din. Pišite upravi, da Vam pošlje izvod lista na ogled!

Do 5% Vam obrestujemo prihranke, ki jih naložite pri nas

MISLITE NA BODOČNOST

in začnite vlagati tudi Vi

Za vse naše obveznosti jamči z vsem
premoženjem in davčno močjo

DRAVSKA BANOVINI

Hranilnica dravske banovine

Ljubljana - Maribor - Celje

ekspozitura Kočevje

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le

Vzajemna zavarovalnica

LJUBLJANA • Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje vedno pri naši domači slovenski zavarovalnici.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z n. z. Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive,
obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%